

Pääskyvuoren omakotiyhdistys ry. Omakotiasukkaiden etujärjestönä 70 v.

K. E. Nurmirinta
Merja Kokkala

ISBN 978-952-93-6159-5 sid.

ISBN 978-952-93-6160-1 Pdf

Taitto: Merja Kokkala

Paino: Turun ammatti-instituutti painopalvelut

Kannen ja takakannen kuvat: Tommy Björklund

Sisällys

Lukijalle	5
Puheenjohtajan tervehdys	7
NUMMENMÄEN TAKAMAA	9
UUDISASUKKAIDEN VAIKEUDET	10
OMAKOTIYHDISTYS PERUSTETAAN	11
SUURI RAKENNUSKAUSI	14
Asutus kasvaa	14
TOIMINTA ALKAA	14
Tieasiat.....	14
Kouluasiat	15
Oman koulun puolesta	16
Koulun laajennus	18
Homekoulu	19
Postinkulku	20
Yhteishankinnat	22
Omenapuuvero	23
Linja-autoliikenne	24
Pääskyvuoren laen julkinen liikenne.....	25
Näkyvyys ja kuuluvuus paranee	26
Kauppatematkat.....	26
VESIASIOITA	28
Paloturvallisuus	28
Pintavesihaitat	28
Viemäröinti.....	28
Vesijohdot käyttöön	29
KATU- JA VIEMÄRIKORVAUKSET	31
Pääskyvuoren omakotitalot eivät olleetkaan omakotitaloja	31
Tilanne korjaantui	32
Vuotuiserien korotukset.....	33

Katumaksulaki.....	33
Kiinteistövero.....	34
Energiatodistus.....	35
YHTEISTOIMINTAA	35
Paikallista yhteistyötä.....	35
TIE- JA KAAVA-ASIAT	36
Kalevantie-Littoistentie.....	36
Helsingintie.....	37
Asukkaat vastustavat virkistysalueensa menettämistä.....	38
Suokadulla ongelmia raskaasta liikenteestä.....	43
Turvallisuutta liikenteeseen.....	43
Väylät rautatien sekä Littoistentien alta.....	46
Pyynekatu.....	47
Kasarmin kaava.....	48
VEROT JA MAKSURASITTEET	50
Asuntotulovero.....	50
Katumaan ilmaisuovutus.....	51
Jätevesimaksut.....	52
Hulevesi.....	53
Nuohoustaksat.....	53
Muuta toimintaa	54
LIIKUNTAHARRASTUKSET	54
Lasten kilpailut.....	54
Aikuisten kilpailut.....	55
NAISTEN TOIMINTAA	57
Urheilukenttäasiat	60
Yhdistykselle oma viiri	61
Omakotitalkkaritoiminta	61
Kotisivu	62

Yleinen viihtyvyys	62
Yhteistoimintaa paikallisesti	63
Kaupunkikohtainen toiminta	64
Toimintaa piirijärjestössä	65
Pääskyvuoren omakotiyhdistys ry.:n aktiivijäseniä	68
Toimintaa valtakunnallisesti	69
LOPPUPÄÄTELMÄ	74
Toimihenkilöt vuosina 1945-2015	75
Puheenjohtajat.....	75
Varapuheenjohtajat	75
Sihteerit	76
Taloudenhoitajat.....	76
Kunniajäsenet	76
Naisjaosto	77
Puheenjohtajat.....	77
Varapuheenjohtajat	77
Sihteerit	77
Rahastonhoitajat	77
Yhdistyksen viirit	77
Lähdeaineisto	79

Lukijalle

Pääskyvuoren Omakotiyhdistys ry. täytti 70 vuotta maaliskuussa 2015. Johtokunta päätti tallentaa kansien väliin tämän aikakauden tärkeimmät tapahtumat.

Pitkäaikainen omakotiaktiivi **K. E. Nurmrinta** kirjoitti yhdistyksen 50-vuotishistoriikin. Nurmrinta on tekstissään yhdistyksen tapahtumien lisäksi käsitellyt Pääskyvuoren syntyhistoriaa laajasti. Siksi iso osa alkuvuosien tekstistä on hänen kirjoittamaansa.

Tapahtumat ja asiat, jotka ovat tapahtuneet vuoden 1995 jälkeen, olen koonnut Nurmrintan otsikoiden alle, hänen tekstinsä jatkoksi. Nurmrintan tekstiin olen tehnyt pieniä sanamuutoksia sekä lisännyt kuvia kirjasen elävöittämiseksi.

K. E. Nurmrinta oli valinnut kirjansa nimeksi "**Takamaasta kaupunginosaksi**". Se kuvaa mielestäni hyvin Pääskyvuoren muuttumista vuosien varrella.

Toivon nuoremman sukupolven sekä vuosien varrella Pääskyvuorelle muuttaneiden saavan kirjasesta hyvän käsityksen Pääskyvuoren kehittymisestä viihtyisäksi kaupunginosaksi. Asiat unohtuvat, ellei niitä tallenneta. Nuorempi polvi ei ole edes elänyt silloin, kun yhdistys oli nuori ja otti ensi askeliaan. Muualta muuttaneet eivät myöskään ole henkilökohtaisesti kokeneet alkuaikoja.

Merja Kokkala

Linkkitorni

Pääskytuoren näkyvin maamerkki on vuonna 1964 valmistunut Linkkitorni, joka on Turun korkein rakennelma

Pääskytuoren linkkitorni rakennettiin Suomen valtion toimesta Posti- ja lennätinlaitokselle tv- ja tietoliikennetorniksi. 1960- ja 70-luvuilla lähes kaikki tv-lähetykset ulkomailta Suomeen ja päinvastoin sekä 1980-luvulla Euroviisujen suorat lähetykset kulkivat Pääskytuoren tornin kautta. Tarina kertoo myös Valkoisen talon ja Neuvostoliiton välille 1960-luvulla avatun kuuman linjan yhteyden kulkeneen Pääskytuoren kautta. Pasilan tornin valmistuminen 80-luvulla sekä uudenlainen teknologia syrjäyttivät linkkitornin merkityksen televiestinnässä ja se siirtyi palvelemaan matkapuhelinliikennettä. Nykyään sekin hoidetaan matalammilla mastoilla.

Linkkitorni rakennusvaiheessa 1961, kuva Alfons Grönberg ja nykyisin, kuva Merja Kokkala.

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Pääskyvuoren omakotiyhdistys on toiminut alueen pientaloasukkaiden etujärjestönä jo 70 vuotta. Yhdistyksen tehtävänä on ollut parantaa asuinympäristönsä viihtyisyyttä ja asumismukavuutta kaikin käytettävissä olevin keinoin. Olemme pyrkineet vaikuttamaan asioihin, jotka liittyvät pientaloasukkaiden hyvinvointiin. Tarvittaessa johtokuntamme esittää kaupungin vastaaville elimille esille tulevat ongelmat ja epäkohdat. Paikalliset kaava-asiat, liikenneturva ja katujen kunnossapito sekä siisteys ovat asioita, joihin omakotiyhdistys on tarpeen vaatiessa ottanut kantaa jäsentensä esitysten mukaisesti. Paikallisella tasolla teemme yhteistyötä alueen muiden yhdistysten kanssa, kunnallisella tasolla apunamme on Turun Pientalojen Keskusjärjestö ja valtakunnallisella tasolla Suomen omakotiliitto, jonka alueellisena elimenä on Varsinais-Suomen piirijärjestö.

70-vuotias Pääskyvuoren omakotiyhdistys on historiansa aikana tehnyt kymmeniä aloitteita ja esityksiä alueensa viihtyvyyden lisäämiseksi, niinpä Pääskyvuorella ei ole tapahtunut montakaan asiaa, johon ei omakotiyhdistyksen toiminnalla olisi ollut vaikutusta.

Alkuvuosina anottavia asioita oli runsaasti. Alueelta puuttuivat koulu ja kaupat, tiet olivat huonokuntoisia, oli viemäriongelmia jne. Nyt yhdistyksen 70. toimintavuotena anottavaa on ehkä vähemmän, mutta yhdistys on vieläkin tarpeellinen. Joukossa on voimaa ja yhdessä saamme enemmän aikaiseksi.

Pääskyvuorella on n. 450 omakotitaloa, joista jäsenenä yhdistyksessämme on 256. Omakotiasutus on lisääntynyt vuosien saatossa mm. Hurttivuoreen rantaradan läheisyyteen, Hännikönkadun Varissuon puoleiseen reunaan sekä Pääskyvuoren laelle, koulun taakse rakennetulle alueelle, jonne ensimmäiset asukkaat muuttivat 1998. Lisäksi suunnitteilla on uusi kaava entisen varuskunnan alueelle, Jaaninlaaksoon, jonne ainakin toisessa kaavaluonnoksessa on suunnitteilla myös pientaloasutusta.

Reijo Kokkala
Puheenjohtaja

Turun kaupungin Pääskynoren kaupunginosan asemakaavaehdotus

Sisäasiainministeriö on tänä päivänä vahvistanut Turun kaupunginvaltuuston päätöksen 25 päivästä syyskuuta 1939, jolla Turun kaupungin Pääskynoren kaupunginosaa varten asemakaava on hyväksytty, nalkin tänä asemakaavan liitros selityksineen ja asemakaavamerkityksineen osoittaa. Heikkinen sisäasiainministeriössä, marraskuun 4 päivänä 1939.

Viran puolesta:

Vanhempi hallintusihteeri

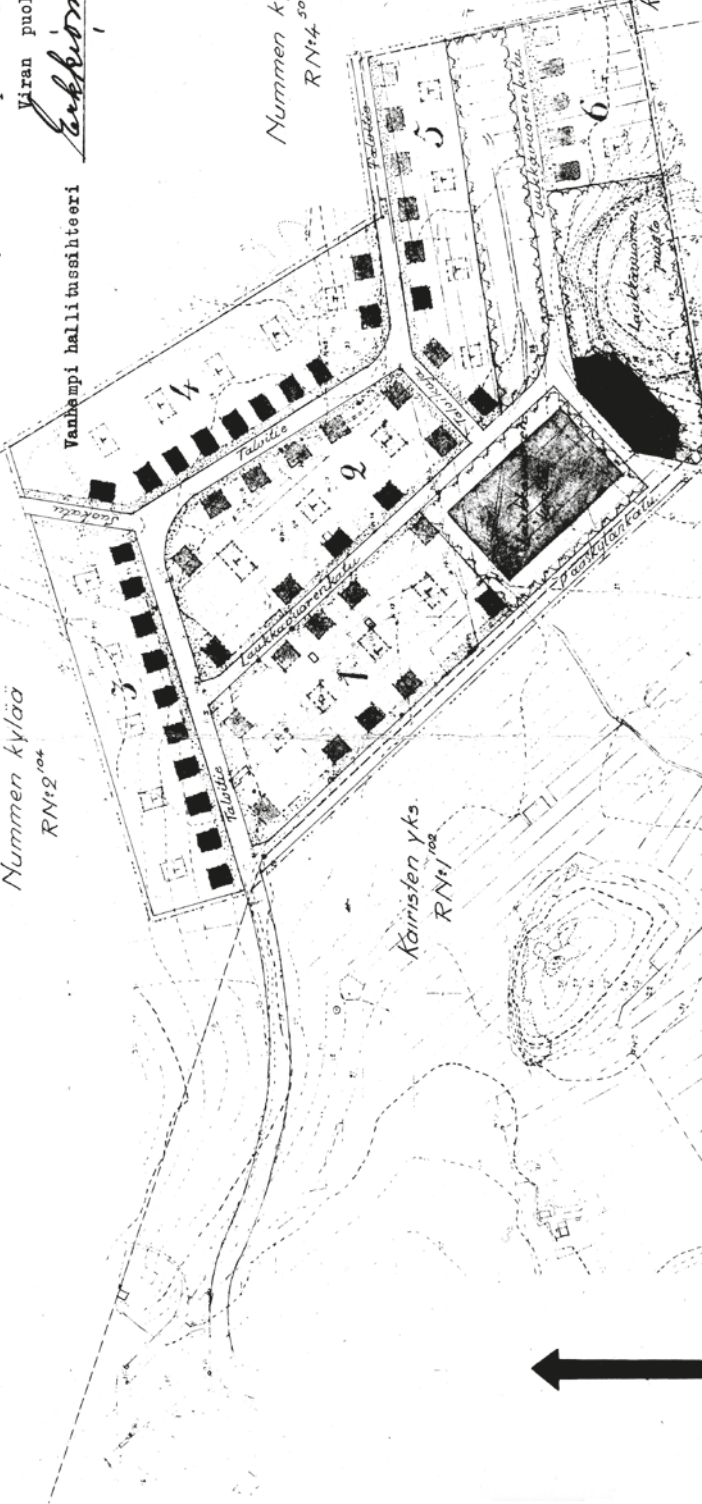
Sakko

Nummen kylää
RN:2¹⁰⁴

Nummen kylää
RN:4⁵⁰

Karisten yks.
RN:1¹⁰⁸

Karist. yks.
RN:1⁹⁰

NUMMENMÄEN TAKAMAA

Pääskyvuori on liitetty Turkuun 1939 samaan aikaan Nummenmäen kanssa. Maasto oli pääasiassa kallioita ja niiden välissä soita. Peltoja oli pieninä läiskinä joukossa. Maat olivat suurimmilta osin Kaarinan Nummenkylän talojen takamaita. Näitä taloja olivat Kairisten yksinäisperintötila ja siitä erotettu Kairisten Alistalo. Lisäksi oli Kuikkula, Metsämäen perikunnan omistama Tammen tila sekä Karhula. Karhula oli entinen Lausteen kartanon torppa. Perimätiedon mukaan alustalaiset viettivät siellä karhunpeijaisia samaan aikaan, kun vallasväki juhli Lausteella. Näistä karhunpeijaisista Karhula lienee nimensäkin saanut.

Vakinaista asutusta ei Pääskyvuorella juuri ollut. Yli satavuotiaan Karhulan lisäksi oli vain Kuikkulan muonamiehen rakennus sekä Matssonin ja Vahteran talot. Matsson myi myöhemmin talonsa Tammelle. Mäen päällä sijaitsevan Tammen ja alempana olevan Vahteran mökkien välistä johti talvitie Littoisiin. Se kulki kuitenkin niin pehmeitten ja upottavien kohtien läpi, ettei sitä voinut kesällä kulkea. Tietä pystyi käyttämään vasta, kun maa jäättyi. Littoisten ja Turun väliä täytyi kulkea joko Hämeentien kautta tai Vaalan kärrytietä pitkin. Vaalantietä oli lyhyempi kōrōtellä hevōskärryillä kuin Hämeentien kautta. Vaikka kuorma-autokanta jatkuvasti kasvoikin, niin hevōspelit olivat silti vielä aika yleisesti käytōssä. Vaalan pysäkiltä Littoisiin päin oli tien varrella joitakin asumuksia.

Vahteran mökin kohdalla oli talvitien reunassa luonnonlähde, josta pulppusi raikasta juomavettä. Joku oli laittanut siihen puisen kehikon ja kannen. Kannen

Vasemmalla Vahteran mökki ja oikealla Tammen talo, joiden välistä vanha talvitie kulki. Kuva Merja Kokkala, 1977.

Talvitienväki alkupää vuonna 1995. Kuva Merja Kokkala

päällä oli valmis tuohilippi janoisia varten. Littoisissa kulkevat hevosmiehet poikkesivat siitä usein juomaan kesähelteellä. Samoin sitä käyttivät Pääskytuorella marjastamassa kävijät ja varsinkin Littoisten järvessä uimassa kulkeneet lapset.

Vuonna 1937 Pääskytuorelle tuli vähän lisäasukasta. Kymmenkunta rakentajaa pystytti kotinsa nykyisten Pääskytienkadun ja Laukkavuorenkadun seutuville. Uudet asukkaat olivat pääosin Turun Posliinitehtaan palveluksessa olevia henkilöitä. Näihin muutamiin rakennustoiminta sillä erää päättyikin. Alueelle tuli rakennuskielto.

UUDISASUKKAIDEN VAIKEUDET

Niin kuin uudisasukkailla yleensä, niin oli Pääskytuorekin uudisasukkailla vaikeuksia. Teitä ei ollut. Syksyisin oli pimeää ja märkää. Posti, jopa aamun lehdetkin, oli haettava Itäharjulta. Saariston ulkorakennuksen seinässä, lähes Peronkadulla saakka, oli asukkaiden yhteinen postilaatikko. Työmatka sentään oli posliinitehtaassa käyvillä kohtalaisen lyhyt. Suurin huoli olikin lapsista, jotka joutuivat tallustelevaan pimeässä Nummen koululle saakka.

Asukkaat kuitenkin tiesivät, että yhteistoiminnasta on apua. Heillä oli tiedossa, että eri puolilla omakotialueilla oli yhdistyksiä valvomassa asukkaitensa etuja ja oikeuksia. Vanhin oli Raunistulan Asuinkiinteistöyhdistys, joka oli perustettu jo 1902. Lähes yhtä vanha oli Vähä-Heikkilän Mäkitupalaisyhdistys. Aivan naapurissakin oli

vat omat yhdistyksensä. Nummenmäellä oli Turun Nummen Kiinteistöyhdistys ja Itäharjulla Itäharjun Omakotiyhdistys. Niinpä Pääskytuoreenkin asukkaat pohtivat oman yhdistyksen perustamista. Mallia saataisiin jo toimivista yhdistyksistä.

Vaikka yhdistyksen perustamista vahvasti harkittiinkin, niin sen perustaminen kuitenkin siirtyi lähinnä maailmanpoliittisten tapahtumien takia. Sodan pilvet leijuivat uhkaavina Euroopan yllä. Se aiheutti omat kriisinsä myös suomessa. Miehiä kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin ja neuvotteluja käytiin Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Sitten alkoi talvisota. Lyhyen välirauhan jälkeen seurasi jatkosota.

Sotien aikana ei juurikaan rakennettu. Lisäksi pommitukset olivat hävittäneet paljon asuntoja. Miesten palattua rintamalta rauhantöihin, oli huutava asuntopula. Alkoi vilkas rakennuskausi. Uusia omakotialueitakin kaavoitettiin. Pääskytuorelekin tuli omia kaavoja, joissa se oli merkitty puhtaasti omakotialueeksi. Alueelle nousi muutama omakotitalo lisää.

Oman yhdistyksen perustamisen ajatus saikin tällöin uutta puhtia. Tosin apua haettiin pahimpiin haittoihin jo naapurista. Kouluasioista käytiin keskustelua Itäharjun Omakotiyhdistyksen kanssa. Puhuttiin jopa oman koulun aikaansaamisesta Itäharjulle.

OMAKOTIYHDISTYS PERUSTETAAN

Pääskytuoreen Omakotiyhdistyksen perustava kokous pidettiin 23.3.1945 T. Mattilan talossa Talvitie 2 (nykyinen Talvitie 31). Vanha Littoisiin johtava talvitie oli asemakaavassakin saanut nimekseen Talvitie. Kokouksessa olivat paikalla **K. Toivonen, T. Mattila, E. Heinonen, P. Lehtonen, S. Nurmi, M. Sirén, Y. Aalto, V. Mäkelä, A. Rantanen, H. Blomqvist** ja **A. Artasalo**. Kokouksen avaajana ja puheenjohtajana toimi A. Artasalo, joka oli T. Mattilan vävy. Sihteerinä toimi A. Rantanen.

Avajaispuheenvuorossaan Artasalo selosti kokouksen koollekutsumisen syitä ja omakotiyhdistyksen perustamisen tarpeellisuutta. Yksimielisesti yhdistys päätettiin perustaa. Sen nimeksi hyväksyttiin **Pääskytuoreen Omakotiyhdistys r.y.** Säännöt oli laadittu **Itäharjun Omakotiyhdistyksen** sääntöjen pohjalta ja ne hyväksyttiin yksimielisesti. Ensimmäinen johtokunta sai seuraavan kokoonpanon: puheenjohtaja: **Sulo Wilhelm Nurmi**, syntynyt 1909, varapuheenjohtaja: **Matti Kaarlo Sirén**, syntynyt 1914, sihteeri ja rahastonhoitaja: **Albin Aleksander Artasalo**, syntynyt 1901, muut johtokunnan varsinaiset jäsenet: Yrjö Wilhelm Aalto, syntynyt 1901, **Veikko Aleksanteri Mäkelä**, syntynyt 1907, sekä varajäsenet. **Aaro Wilhelm Rantanen**, syntynyt 1913, ja **Paavo Johannes Lehtonen**, syntynyt 1906.

Perustamisvuonna sattui kuitenkin sellainen tapaus, että Nurmen ja Sirénin omistama kahden perheen talo Pääskylänkadulla paloi. Palon jälkeen yhdistyksen

Matti Kaarlo Sirén
Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen
puheenjohtaja vuosina 1945-1953
* 13.1914 † 14.6.1979

Arvi Aleksi Laurén
Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen
puheenjohtaja vuosina 1954-1963
Kunniajäsen v. 1964
* 11.7.1906 † 12.6.1968

puheenjohtaja Sulo Nurmi muutti pois paikkakunnalta ja Sirén rakensi palaneen talon viereiselle tontille uuden talon. Näin varapuheenjohtaja Matti Sirén joutui hoitamaan puheenjohtajan virkaa jo ensimmäisenä vuotena.

Yhdistyksen ensimmäiset tilintarkastajat olivat. **E. Blomqvist** ja **N. Jansson** sekä varamiehinä **J. Toivonen** ja **A. Heinonen**.

Vuoden lopussa maksaneita jäseniä oli yhdeksän. Jäsenmaksu oli 100 silloista markkaa.

Yhdistysrekisteriin Pääskyvuoren Omakotiyhdistys hyväksyttiin 3.5.1946

Sitä mukaa, kun rakennuksia valmistui ja asukkaat muuttivat niihin, omakotiyhdistyksenkin jäsenmäärä kasvoi. Kun jäsenmäärä perustamisvuoden lopussa oli vain yhdeksän, niin jo vuonna 1947 se oli 27 ja 1951 peräti 84 jäsentä.

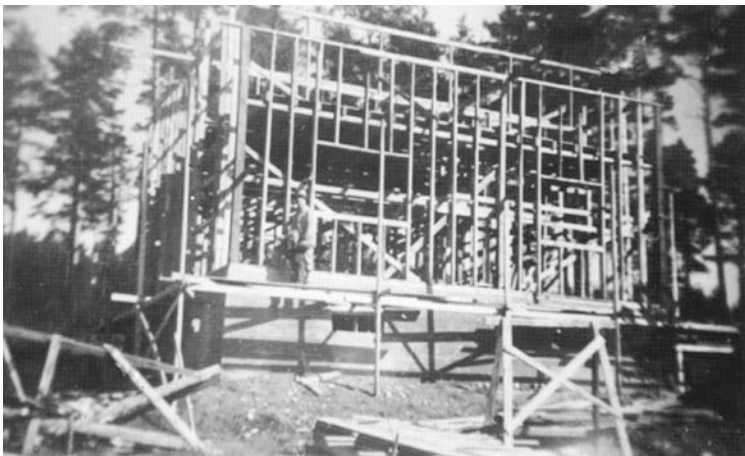
Yhdistys itsekin pyrki mukaan rakennustoimintaan. Kokoukset jouduttiin pitämään jonkun johtokunnan jäsenen kotona. Niinpä heräsikin ajatus oman toimipaikan saamiseksi yhdistykselle. Yhdistyksen toimesta lähetettiin kirjelmä kaupungin kiinteistölautakunnalle, jossa anottiin maa-alan vuokraamista tähän tarkoitukseen. Vastauksessaan kiinteistölautakunta ilmoitti, ettei kaupunki omista Pääskyvuoren alueella yhtään maata ja kehotti kääntymään yksityisen maanomistajan puoleen. Ajateltu tontti oli maanviljelijä **Juho Kairisen omistama**. Johtokunta otti häneen yhteyttä. Hän lupasi tulla keskustelemaan asiasta. Kairinen oli kyllä valmis myymään kyseisen tontin, mutta rahoituksen puutteessa asia raukesi.

Näinkin aloitettiin asumista Pääskyvuorella

Lauri Rantasen talon talkoolaisia Talvitiellä. Kuva Jaakko Rantanen

K. E. Nurmirinnan talo runkovaiheessa Talvitiellä 1949. Kuva Merja Kokkala

SUURI RAKENNUSKAUSI

Asutus kasvaa

Vaikka yksittäisiä omakotitaloja rakennettiinkin jo rakennuskiellon kumoutumisen ja kaavan valmistumisen jälkeen, niin varsinainen suuri rakentamisen rynnäkkö tapahtui vasta 1950-lukua lähestyttäessä ja vähän sen jälkeen. Omakotiyhdistyksen toiminnassa paljon vaikuttaneet henkilöt, mm. **Arvo Rantala** ja **Arvi Laurén** olivat näitä ennen suurta rakentamiskautta rakentaneita. Varhain he tulivat myös yhdistyksen toimintaan mukaan. Arvo Rantala valittiin ensimmäisen kerran yhdistyksen johtokunnan varsinaiseksi jäseneksi 1947 ja Arvi Laurén varajäseneksi 1948.

Rinteen perikunta oli jakanut keskenään **Kairisten Alistalon** ja **Kuikkulan** maat. Tyttäret **Komonen**, **Paatonen** ja **Kari** miehineen alkoivat myydä tontteja Pääskyvuorelta. Poika **Urpo Rinne** myi kaikki omistamansa tontit. Hän ilmoitti myynnissä olevista sanomalehdessä 1947. Häneltä 50-vuotishistoriikin kirjoittaja K.E. Nurmrintakin tonttinsa osti. Arvi Laurén oli ennättänyt Kuikkulan tupaan ennen Nurmrintaa ja oli jo sopinut määrättyistä tonteista. Välittömästi tämän jälkeen hän ajoi rakennustarpeensa tontilleen jo ennen kauppakirjojen allekirjoittamista.

Rakentamisessa oli kuitenkin monenlaisia vaikeuksia. Rakennustarvikkeista oli puutetta. Osa oli säännösteltyä, kuten betoniraudat ja tiilet. Puutavaraa sen sijaan oli hyvin saatavissa ja uusia pieniä puutavaraliikkeitä oli perustettu useita. Talkoohenki oli hyvä. Tavaraa jouduttiin haalimaan milloin mistäkin. Joitakin tarvikkeita saatiin Paimiosta, Paraisilta ym. lähiympäristöstä. Rakentajat tiedottivat toinen toisilleen, mitä olivat onnistuneet hankkimaan. Joku haki pienempiä tarvikkeita, kuten savupeltejä ja tuhkaluukkuja, myös muille rakentajille omiensa lisäksi. Hakijan matkakulut tasattiin silloin tavaraa jaettaessa tilaajien kesken.

Myös työnteossa löytyi talkoohenkeä. Sokkelivalut tehtiin yleisesti talkootyönä. Niin talo toisensa jälkeen nousi asuttavaan kuntoon. Niinpä vuoden 1950 lopussa Pääskyvuorella oli jo 96 asuttua omakotitaloa. Karhulankin maat oli jaettu rakennustonteiksi.

TOIMINTA ALKAA

Tieasiat

Vanha talvitie oli se väylä, mitä asukkaat käyttivät kulkureittinään. Vaikka asutus ei ollutkaan niin kaukana, että talvitien pehmeimpiä kohtia olisi jouduttu kulkemaan, niin alkupääkin oli varsin kehnossa kunnossa. Yhdistys anoi kaupungilta tien kunnostamista kahteenkin otteeseen. Kummallakin kerralla tuli kieltävä vastaus. Jälkimmäistä kieltoa perusteltiin, sillä, ettei tie ole kaupungin, vaan tilustie.

Asukkailla ei kuitenkaan mennyt sormi suuhun, vaan järjestettiin talkoot. Tielle

ajettiin hiekkaa, mikä talkoovoimin levitettiin. Hiekka kuitenkin osoittautui liian hienoksi. Järjestettiin uudet talkoot. Pääskyvuorella sijaitsi II erillinen ilmatorjuntapatteristo. Patteriston komentaja, majuri **Jarl Jarkan** ystävällisellä myötämielisyydellä patteriston kuorma-autot ajoivat kiviä pehmeämpiin paikkoihin, varsin kohtuullista korvausta vastaan. Näin tie saatiin jonkinlaiseen ajokuntoon.

Kouluasiat

Yksi kaikkein vaikeimmin hoidettavista asioita Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen taipaleella on ollut kouluasiat. Kouluasioiden kanssa Pääskyvuoren asukkaat painivat jo ennen oman omakotiyhdistyksen perustamista Itäharjun omakotiyhdistyksen avustuksella.

Pääskyvuoren perheet olivat nuoria. Kouluikäisiä lapsia heillä oli yhteensä 18. Pitkän ja vaikean koulumatkan takia Pääskyvuoren Omakotiyhdistys teki esityksen Itäharjun omakotiyhdistykselle yhteisen kirjelmän lähettämiseksi kaupungin päätäjille, jossa anottiin koulun rakentamista Itäharjulle ja pikaisena väliaikaisena toimenpiteenä kahden alimman luokan perustamista **Itäharjun rukoushuoneelle**, (myöh. Majatalo 22) **Kolerahautausmaan** vieressä. 16 Pääskyvuoren asukasta oli allekirjoittanut kirjelmän.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen perustamisen jälkeenkin yhteistyö Itäharjun omakotiyhdistyksen kanssa kouluasioissa on jatkunut. Yhteistyön avulla saatiin aikaiseksi kahden alimman luokan perustaminen Itäharjun rukoushuoneelle. Näin Pääskyvuoren pienimpien koululaisten koulumatka lyheni yli puoleen entisestään.

Isommat lapset joutuivat edelleen talsimaan **Nummen** kouluun. Lasten lukumäärä kasvoi voimakkaasti 1950-luvulla, kun uudet rakentajat muuttivat paikkakunnalle. Omakotiyhdistyksen toimesta yritettiin monet kerrat saada koulupiirin siirtoa Kerttulin kouluun. Nummen kouluun ei ollut mitään kulkuyhteyttä. Kerttulin koulu ohitse sen sijaan kulki linja-autoreitti. Tätä seikkaa yhdistys käytti perustelunaan koulupiirin siirtämisesityksessään.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalta tuli aina vaan kieltäviä vastauksia. Vastauksessaan johtokunta totesi Kerttulin koulun olevan vain 300 metriä Nummen koulua lähempänä. Nummen koulussa on tilaa. Kerttulin koulussa on ahdasta, vaikka opiskellaan kahdessa vuorossa.

Matti Sirén ja **Albin Artasalo** olivat perustaneet Pääskylänkatu 6:n, palaneen talon tilalle, puusepänkyniä valmistavan tehtaan, **Kynä Oy:n**. Kun kyniä alkoi jälleen tulla ulkomailta, niin Kynä Oy lopetti toimintansa. Tähän tyhjentyneeseen tehtaan tilaan omakotiyhdistys esitti perustettavaksi väliaikaisesti kaksi alinta kansakoululuokkaa. Kaupungin toimesta käytiin kyllä paikka tarkastamassa, mutta todettiin paikan vaativan liian paljon muutostöitä. Sen sijaan saatiin lopulta päätös Pääs-

kyvuoren siirtämisestä **Kerttulin** koulupiiriin. Lapset pääsivät kouluun lopultakin linja-autolla. Tosin Kerttulissa oli vielä silloinkin käytössä vuoroluku.

Oman koulun puolesta

Kaikki edellä oleva on ollut vain väliaikaistavoitteita. Varsinainen tavoite oli oma koulu. Siitä tehtiin lukuisia esityksiä kaupungin päättäjille ja viranomaisille. Kiinteistöpuolen viranomaiset tiedustelivat, erään esityksen jälkeen, olisiko omakotiyhdistyksellä esittää sopivaa koulun tonttia.

Asemakaavassa oli varaus koulun tontiksi **Hännikönkadun** ja **Littoistentien** kulmauksesta. Omakotiyhdistyksen johtokunta totesi tontin kuitenkin olevan liian ahtaan. Siksi päätettiin, että puheenjohtaja Arvi Laurén käy parin johtokunnan jäsenen kanssa tiedustelemassa maanviljelijä **Yrjö Metsämäeltä** olisiko **Tammen** perikunta valmis myymään koululle tontin Tammen tilan maista Talvitien pohjoispuolelta. Metsämäki ilmoitti perikunnan olevan halukas myymään kyseisestä paikasta tontin koulua varten. Hän ilmoitti vieläpä hinnankin.

Näillä eväillä varustettuna lähtivät rahastonhoitaja **Kalle Tuomi** ja sihteeri K. E. Nurmrinta rakennustoimenjohtaja **J. A. Jylhän** puheille. Samalla he jättivät omakotiyhdistyksen kirjelmän. Jylhä oli samaa mieltä Hännikönkadun tontin pienuudesta. Se ei voisi tulla kysymykseen koulun tontiksi. Hän otti kartan esille ja totesi yhdistyksen esittämän paikan soveliaaksi. Hän sanoi tuntevansa alueen hyvin maastossakin. Hintaa hän kuitenkin piti liian korkeana.

Tämän käynnin jälkeen yhdistys alkoi ”pommittaa” päättäjiä kirjelmillä ja käynneillä. Asiassa käännyttiin jopa esikaupunkitoimikunnan puoleen ja kirjoiteltiin sanomalehtiin.

Asian eteenpäin viemiseksi suoritettiin yhdistyksen toimesta väestölaskelmakin vuonna 1955. Asukkaita oli silloin Pääskyvuorella 0-5 -vuotiaita 37, 6-15 -vuotiaita 49, ja yli 15-vuotiaita 236. Vaalassa oli 0-5 -vuotiaita 29, 6-15 -vuotiaita 29 ja yli 15 -vuotiaita 154. Lisäksi varuskunta-alueella oli 0-5 -vuotiaita 1, 6-15 -vuotiaita 7 ja yli 15 -vuotiaita 11. **Itäharjun** ja **Ahtolan** alueita ei laskettu, mutta todettiin ainakin Ahtolan alueen kuuluvan tulevaan Pääskyvuoren koulupiiriin sekä ainakin osan Itäharjua.

Useita kertoja Pääskyvuoren kouluasia oli esillä Turun kaupunginvaltuustossa. Siellä oli asiassa voimakasta ”ristivetoa”. Oli puolestapuhujia ja vastaanpanijoita. Omakotiyhdistyksen puheenjohtaja Arvi Laurén ja sihteeri K. E. Nurmrinta kävivät seuraamassa jokaisen valtuuston kokouksen, missä Pääskyvuoren kouluasia oli esillä. Heille tuli selkeä kuva, ketkä valtuuston jäsenistä olivat puolella ja ketkä vastaan.

On syytä mainita kaksi henkilöä, jotka hyvin lämpimästi ja tarmokkaasti puolsivat koulun rakentamista. He olivat **Turun Klassillisen Lyseon** rehtori **Kaarlo Sul-**

Pääskyvuoren kansakoulu 1965. Kuva Merja Kokkala

ho Koskinen ja Pääskyvuorella sijaitsevan II:n erillisen ilmatorjuntapatteriston komentaja everstiluutnantti **Jarl Jarkka**. Monet kerrat he istuivat Pääskyvuoren omakotiyhdistyksen johtokunnan kanssa pohtimassa asian eteenpäin viemistä. Jopa kaupungilla vastaan sattuessaan Koskinen pysähtyi juttelemaan Pääskyvuoren kouluasiasta.

Lopulta sitkeät ponnistelut johtivat tulokseen. Vuonna 1956 kaupunginvaltuusto myönsi 20 miljoonan markan määrärahan Pääskyvuoren kansakoulun rakennustöiden aloittamiseen. Se tapahtui yli kaksi tuntia kestäneen kiivaan väittelyn ja äänestyksen jälkeen.

Vielä tuli mutkia matkaan. Lait ja säädökset olivat muuttuneet. Pääskyvuoren koulu oli Turussa ensimmäinen, jonka piirustukset oli alistettava kouluhallituksen vahvistettaviksi. Kouluhallituksessa suunnitelmia huononnettiin tuntuvasti. Luokkahuoneita ja voimistelusalua oli huomattavasti pienennetty.

Kouluviranomaisten ja apulaiskaupunginjohtaja **Ahti Näykin** toimenpiteillä osa huononnuksista saatiin kuitenkin estetyksi. Apulaiskaupunginjohtaja Ahti Näykki kävi jopa henkilökohtaisesti kouluhallituksessa. Rakennustöiden aloittamista se kuitenkin viivästytti, kun piirustukset matkasivat neljä kertaa Turun ja Helsingin väliä.

Viivytysten jälkeen koulun rakennustyöt voitiin aloittaa. Koulu aloitti toimintansa syksyllä 1961. Koulun vihkiäiset pidettiin sunnuntaina 15. päivänä huhtikuuta 1962. Paljon koulun saamiseksi uurastanut Pääskyvuoren omakotiyhdistyksen kutsuttiin vihkiäisiin. Ei sovi ihmetellä, että tilaisuudessa yhdistystä edustaneet puheenjohtaja Arvi Laurén ja sihteeri K.E. Nurmrinta istuivat tilaisuudessa varsin tyytyväisinä. Suuri urakka oli tältä osin suoritettu loppuun.

Koulun laajennus

Pian valmistuttuaan koulu osoittautui liian pieneksi. Lapsia oli tullut lisää, kun **Hurtтивуoren** alueelle rakennettiin kerros- ja rivitaloja 1964 ja vähän myöhemmin **Tikankadun** ja **Leivosenkadun** väliselle alueelle sekä **Laukkavuoren** harjanteelle ja **Laukkavuoren** ja **Jaaninojan** väliseen maastoon. Lapsia jouduttiin kuljettamaan jo muihin kouluihin. Pahimpana aikana kouluun mahtuivat vain alaluokat.

Jälleen lähti Pääskytuoren omakotiyhdistys asialle. Sen toimesta kutsuttiin Hurtтивуoren baariin kokous toukokuun 2. päivänä 1968. Kokouksessa oli paikalla, kutsujayhdistyksen lisäksi, edustajat Itäharjun Omakotiyhdistyksestä ja asunto-osakeyhtiöistä Satakieli ja Laukkavuori.

Samassa kokouksessa käsiteltiin lisäksi kerhohuoneisto- ja lastentaloasiaa. As. oy. Laukkavuori oli tehnyt kaupungille esityksen kerhohuoneiston vuokraamisesta Tilhenkatu 1 sijaitsevan liikehuoneiston yläkerrasta. Kokous päätti puoltaa vuokrausta. Se toimikin nuorisotilana muutaman vuoden.

Lastentaloa päätettiin esittää rakennettavaksi täydellisenä, niin että siihen tulisivat äitiys- ja lastenneuvola sekä seimi ja tarha. Koulun laajentamisesta oltiin myös yksimielisiä.

Kirjelmien laatijoiksi kokous nimesi Itäharjun Omakotiyhdistyksen sihteerin **Reino Frimanin** ja Pääskytuuren omakotiyhdistyksen sihteerin K.E. Nurmirinnan. Reino Friman oli myös Pääskytuuren kansakoulun johtaja.

Pääskytuuren koulun ulkoseinätkin alkoivat paljastaa home- ja vesivaurioita ennen kuin koko koulun remontti saatiin käyntiin. Kuva lokakuulta 2002, Kulmakunta.

Lastentaloa koskeva kirjelmä lähetettiin lastensuojelukunnalle ja terveydenhoitolautakunnalle. Koulun laajennusta koskeva kirje osoitettiin kaikille valtuustoryhmille ja kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallituksen kirjelmää viemään valittiin lähetystö. Lähetystön johtajaksi nimettiin Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen puheenjohtaja Arvo Rantala sekä jäseniksi komisario **Eino Perko** edustaan asunto-osakeyhtiöitä, **H. Rantanen** Itäharjun Omakotiyhdistyksestä ja K. E. Nurmrinta Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksestä.

Vuonna 1973 kansakoulun toinen rakennusvaihe toteutui. Näin tilanne normalisoitui. Vuonna 1985 Pääskyvuoren koulussa tilanne oli parempi kuin koskaan aikaisemmin, totesi koulun rehtori Reino Friman. (Kansakoulut oli muutettu peruskouluiksi ja Pääskyvuoren koulussa oli peruskoulun ala-aste.)

Myöhemmin oppilaat Pääskyvuorelta jonkin verran vähenivät ja lapsia tuli kouluun mm. Varissuolta. Tilaa olisi perustaa kouluun jo yläastekin, jota esitettiin ennen rehtori Frimanin eläkkeelle siirtymistä.

Lastentaloa ei Pääskyvuorelle ole rakennettu, vaikka terveydenhoitolautakunta ilmoitti tehneensä kirjelmämme johdosta siitä esityksen kaupunginhallitukselle. Pääskyvuoren äitiys- ja lastenneuvolat olivat Itäharjun puolella, josta siirtyivät myöhemmin Varissuolle.

Homekoulu

Yhdeksi ikävimmistä asioista koulun suhteen on ollut sen paljastuminen ns. homekouluksi. Koulua on remontoitu muutamaan kertaan, mutta remontit eivät olleet riittävän perusteellisia. Muissakin Turun kouluissa oli myös todettu runsaasti homevaurioita. Rahaa koulujen korjaamiseen ei vaan millään tuntunut riittävän.

Pääskyvuoren koulua remontoidaan. Kuva Kulmakunta.

Tarvittiin monia kirjelmiä päättäjille ja julkisuutta tiedotusvälineissä ennen kuin korjauslupa heltisi. Moni oppilas ja opettaja ehti sairastua homepölystä ennen kuin mittava remontti aloitettiin. Oppilaat siirrettiin opiskelemaan väliaikaisesti koulun urheilukentälle tuotuihin parakkeihin. Parin "evakkovuoden" jälkeen oppilaat pääsivät marraskuussa 2004 muuttamaan takaisin remontoituun kouluun. Uudistetun koulun vihkiäisiä vietettiin 18.3.2005.

Pääskytuoreen laelle rakennettu uusi asuinalue oli jo valmis ja asutettu ja liikenne koulun ohitse kulkevilla Pääskynlennolla ja Talvitiellä oli vilkasta. Kun vuoden 2004 loppupuolella Vuorelan koulun oppilaat Luolavuoresta muuttivat vapautuneisiin parakkeihin, niin se toi mukanaan yhden uuden ongelman liikenteellisesti.

Vuorelan koulun oppilaita kuljetettiin kouluun takseilla ja Pääskynlennon varrelta tehtiin liittymä koulun kentälle yli kevyen liikenteen väylän. Liittymää ei merkity minkäänlaisin liikennemerkein kummastakaan kulkusuunnasta. Polkupyörällä Pääskynlentoa alaspäin kulkevat pääsivät melkoiseen vauhtiin liittymän kohdalle ehtiessään, joten toivoa sopi, ettei samaan aikaan koululle tai koulusta päin tulut yhtään autoa. Alueen asukkaat ja omakotiyhdistys ovat toistuvasti esittäneet korjauksia ongelmiin.

Kaupunki päätti myös säästää, niin että Pääskytuoreen koulun urheilukentälle koulun korjauksen ajaksi tuodut parakit jäävätkin pysyviksi. Niitä käytettäisiin jatkossa kaupungin muiden homekoulujen korjausten aikana väistötiloina. Tämä aiheutti sen ettei koulun oppilaille eikä alueen lapsilla ole enää urheilukenttää. Parakit poistuivat vuonna 2006 ja oppilaat saivat taas urheilukentän käyttöönsä.

Postinkulku

Alkuvuosina Pääskytuoreen asukkaiden posti tuli pääosin yhteislaatikoon Itäharjulle. Jotkut hakivat postinsa **Itäisellä Asemalla** (Kupittaaan asema) sijaitsevasta postitoimistosta. Muutamat turvautuivat, varsinkin kirjepostin osalta, tuttaviansa.

Omakotiyhdistyksen toimesta käytiin neuvotteluja ja laadittiin kirjelmä postin saamiseksi Pääskytuorelle saakka. Anomukseen saatiin mukaan muitakin yhteisöjä mm. Vaalan omakotiyhdistys.

Yhdistyksen anomus tuottikin tulosta. Postinjakelu Pääskytuorelle aloitettiin 1946. Ensimmäinen postinjakajakin oli Pääskytuorelta.

Omakotiyhdistys toimi aloitteentekijänä myös postitoimiston saamiseksi Pääskytuorelle. Anomukseen saatiin mukaan muitakin yhteisöjä. Ol. Tarmolan rakennutti uuden liikerakennuksen entisen viereen ja vuokrasi vanhasta osasta toimitilat postille. Sen verran siinä kuitenkin tuhraantui aikaa, että Lausteelle tuli oma postitoimisto ja Vaalan alue tuli sen piiriin, eikä Pääskytuoreen.

Aluksi postissa oli vain yksi virkailija ja hänen ruokatuntinsa aikana posti oli sul-

Linkkihallin rakennustyömaa. Tähän rakennukseen muutti myös Posti.

jettuna keskellä päivää. Jälleen omakotiyhdistys lähti asialle ja anoi virkailijoiden lisäämistä. Samalla otettiin jälleen yhteyttä muihin yhteisöihin, jotka lupautuivat myös anomuksen allekirjoittamaan. Anomus oli viikon verran postitoimistossa odottamassa allekirjoittajia, mutta niitä ei ilmaantunut. Niin anomus sitten lähti pelkästään Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen nimissä. Se tuotti kuitenkin tulosta. Postitoimiston hoitaja sai apua ja posti oli sen jälkeen auki koko päivän.

Myöhemmin posti siirtyi Littoistentien vastakkaiselle puolelle valmistuneeseen liiketaloon (Linkkihalli) avarampiin tiloihin.

Sitten tulivat fuusiot ja saneeraukset sekä laman myötä säästötoimet. Ensin lopetettiin Tarmolan myymälä, kun Tarmola siirtyi valtakunnalliseen Eka -osuuskuntaan. Saman koki kaupunginosan ainoa varsinainen pankki, Työväen säästöpankki, joka menetettiin vuonna 1991 Varissuolle. Niin Pääskyvuorella ei enää ollut yhtään pankkikonttoria, vain automaatti entisen pankin seinässä.

Postitoimistokin lopetettiin Pääskyvuorella vuonna 1990 ja palvelut siirtyivät Varissuolle. Se tuotti monelle vanhemmalle asukkaalle hankaluuksia, koska postin palveluina olivat olleet myös pankkipalvelut. Omakotiyhdistys lähetti kirjelmän posti- ja telehallitukselle 1.10.1990 vaatien postin säilyttämistä Pääskyvuorella. Samoin yhdistys teki liittovaltuustoaloitteen Suomen pienkiinteistöliitolle (Suomen omakotiliitto), missä esitettiin, että liittovaltuusto velvoittaisi liiton hallituksen ryhtymään toimenpiteisiin pientaloalueiden postitoimipaikkojen säilyttämiseksi. Lisäksi omakotiyhdistys lähetti kirjelmän Turun postilaitoksen paikallisjaostolle samasta asiasta.

Posti on yrittänyt ryhmitellä omakotiasukkaiden postilaatikoita tasaiseen tahtiin 5-10 vuoden välein.

Posti alkoi vuonna 1992 vaatia, että niiden asukkaiden, joilla on tähän asti ollut postiluukku ovelsa, pitäisi siirtyä ns. laatikkokantoon. Postin vaatimus oli, että postilaatikat koottaisiin yhtenäisiksi riveiksi katujen päihin.

Ismo Raita postista oli ilmoittanut, ettei postia tuoda kauempana kuin tontin rajalla olevaan laatikkoon. Ovikanto tapahtuisi vain, jos liikuntakyky on vähäinen. Muuten maksu olisi minimiltään 490 mk/vuosi. Jäätiin odottamaan eduskunnan oikeusasiamiehen päätöstä, Kuluttajavirasto oli ollut samoilla linjoilla kuin omakotiyhdistykset, mutta Liikenneministeriö on myötäillyt Posti- ja telelaitosta. Vuonna 1992 Pääskylvuoren alueella 71 taloutta haki postinsa postitoimipaikasta vastalauseena laatikkokannolle.

Vuonna 1992 TPK:lta tuli tiedote, että pysytään vaatimuksessa luukkukantoon. Laki postin laatikkokannosta tuli voimaan vuoden 1994 alusta. Vuonna 1996 tuli tieto, ettei postin "rypäskantoon" mennä vanhoilla alueilla. Niinpä esim. Pääskylvuorella postilaatikat saivat jäädä porttien pieliin. Tämä katsottiin osavoitoksi.

Vuonna 2007 Turun pienkiinteistöjen keskusjärjestön kokouksessa aiheena oli taas postin vaatimus siirtää postilaatikat ryppäisiin. TPK pysyi tälläkin kertaa kantansa takana ja päätti ettei postilaatikoita siirretä. Myös Suomen omakotiliiton kanta oli sama ja se teki asiasta kantelun.

Vuoden 2015 keväällä posti alkoi taas vaatia postilaatikoiden siirtämistä ryhmiin. TPK:n kanta on sama kuin ennenkin: postilaatikat pysyvät jatkossakin portin pielessä.

Yhteishankinnat

Sotien jälkeen kaikesta oli puutetta. Miltei kaikki tavarat olivat kortilla. Monessa asiassa oli turvaututtava omaan apuun. Tontteja piti hyödyntää niukkojen korttiannosten täydentämiseksi. Tontit olivat melko suuria. Ne olivat yleisesti hyötykäytössä niiltä osin, mitkä eivät olleet jääneet rakennusten alle. Nurmikoita ei ollut. Ne ilmestyivät vasta olojen parannuttua. Harjoitettiinpa Pääskylvuorella pienimuotoista maatalouttakin, Palokallion liepeillä laidunsi muutama lehmä ja Pääskylänkadulla kasvatettiin jopa minkkejä.

Kaikki eivät olleet viljelytavoista kovin hyvin perillä. Yhdistys hankkikin puutarhanuvojan opastamaan tonttien viljelyssä.

Kuvaavaa sen ajan toiminnoissa olivat yhteisostot. Siemeniä ja apulantoja hankittiin yhteisesti. Näin saatiin alennuksia. Yhteisostoina hankittiin myös katukilvet ja talojen numerot. Kaupunki ei silloin katukilpiä laittanut. Omakotiyhdistys kustansi katukilvet, mutta talojen numerot perittiin talojen omistajilta. Talot olivat

Minkin kasvatusta Pääskylänkadulla. Kuva Alfons Grönberg

kokonaan uunilämmitteisiä ja liedet puilla lämmitettäviä helloja. Polttopuustakin oli pulaa ja kuuluivat säännöstelyn piiriin. Niinpä yhdistys anoi vuonna 1946 kaupungin polttoainetoimistosta lupaa halkojen hakkaamiseen Lausteen metsästä.

Polttoainetoimisto myönsikin luvan 230 m³: n hakkuuseen. Luvan saatuaan Pääskyyvuoren miehet panivat sahat ja kirveet heilumaan ja ottivat ensimmäiset lämpimänsä haloista jo Lausteen metsässä punnertaessaan.

Omenapuuvero

Vuonna 1946 ilmeni, että edellisen vuoden verotuloiksi oli kunnallisverotaksoituk- sessa laskettu arvioitu puutarhatuotto. Taksoitustoimiston toimesta olivat jotkut "asiantuntijat" käyneet laskemassa tonteilla kasvavat omenapuut. Omenapuiksi laskijat olivat laskeneet myös kaikki pajut, pihlajat ym. lehtipuut. Laskenta oli suoritettu lehdettömänä aikana. Koivut olivat sentään jääneet laskuista pois. Koivun tuohen laskijat olivat sentään tunnistaneeet. Lisäksi he olivat väittäneet omenapuun tuottavan hedelmää jo kaksivuotiaana.

Ilmeni, etteivät nämä omenapuun laskijat olleet ehtineet käydä laskemassa muuta kuin kaupungin itäisen puolen. Hirvensalon saari oli kyllä käyty laskemassa. Ne yhdistykset, joiden alueita verotus koski, lähtivät pikaiseen yhteistoimintaan. Palkattiin varatuomari Haagon Aslak asiantuntijaksi laatimaan muistutuksia ja valituksia. Syntyi valtava valitusten vyöry.

Pääskyvuorelle liikennöinyt linja-auto. Kuva Vesa Vesma

AIKATAULU LINJALLA									
Pääskyvuori – Kauppatorita – Pitkämäki – Mäntymäki – Kähäri									
Pääsky- vuorelta:	Kauppatorilta:	Pitkä- mäki:	Mänty- mäki:	Kauppatorilta Pääskyvuorelle:	Kauppatorilta	Kähäriin:	Kähäristä:		
5.35	5.55	P:mäkeen	6.15	8.45	6.25	7.15	6.30		
6.15	6.35	P:mäkeen	6.35	8.15	6.35	8.15	7.30		
6.25	6.45	M:mäkeen	6.45	9.35	6.45	9.15	8.30		
6.35	6.55	P:mäkeen	7.15	9.55	6.55	10.15	9.30		
6.45	7.05	M:mäkeen	7.35	10.15	7.05	11.15	10.30		
6.55	7.15	P:mäkeen	7.45	10.35	7.15	12.15	11.30		
7.05	7.25	M:mäkeen	8.15	10.55	7.25	13.15	12.30		
7.15	7.35	P:mäkeen	8.35	11.15	7.35	14.15	13.30		
jatkuu edelleen									
20.25	20.45	M:mäkeen	20.35	20.25	20.45	16.15	15.30		
20.35	20.55	P:mäkeen	20.55		21.05	17.15	16.30		
20.55	21.15	"	21.15		21.25	18.15	17.30		
21.15	21.35	"	21.35		21.45	19.15	18.30		
21.35	21.55	"	21.55		22.05	20.15	19.30		
21.55	22.15	"	22.15		22.25	21.15	20.30		
22.15	22.35	"	22.35		22.45	22.15	21.30		
22.35	22.55	"	23.05		23.15		22.30		
Pyhinä aloitetaan:									
9.55	10.15	P:mäkeen	9.55	10.05	10.05	10.15	10.30		
10.05	10.25	M:mäkeen							

Aikataulu vuodelta xxxx. Kuva Vesa Vesma

kirjelmässä tähdenneittiin, nuorena asutusalueena, siellä kasvavista omenapuista vanhimmatkin oli istutettu taimista vain viisi vuotta sitten. Niissä saattoi joissakin olla syksyllä muutama omena, mutta useimmissa ei vielä yhtään. Sen voi käydä hedelmien kypsymisen aikaan tarkistamassa. Mitään kaupallista toimintaa ei ole harjoitettu.

Oli selvää, että tällainen verotus tuli kumotuksi. Kuluja se kuitenkin oli aiheuttanut. Kustannukset jaettiin yhdistysten jäsenmäärän perusteella, poikkeuksena Vähä-Heikkilän Mäkitupalaisyhdistys. Sen alueella laskijat eivät olleet ennättäneet käydä kuin vain osassa omakotitaloja. Yhdistystä laskutettiin vain näiden käyttäjien kohteiden osalta.

Linja-autoliikenne

Liikenneyhteyksiä ei Pääskyvuorelle ollut. Omakotiyhdistys kävi lukuisia neuvot-

Tapauksen luonteesta ja laajuudesta johtuen koko kunnallistaksoitus olisi saatu kumotuksi, olihan asukkaat saatettu täysin eriarvoiseen asemaan. Tähän ei kuitenkaan haluttu mennä, sillä siitä olisi koitunut kaupungille runsaasti lisäkuluja. Riitti, kun saatiin tämä epäoikeudenmukainen verotuskohde kumotuksi.

Asukkaiden lisäksi, myös omakotiyhdistykset tekivät omat muistutuksensa. Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen

teluja ja lähetti kirjelmiä tilanteen korjaamiseksi. Lopulta ne johtivatkin tulokseen. Autoilija Erkki Vahteri aloitti liikennöimisen 27.3.1947, välillä Pääskyvuori-kauppatori. Pääte pysäkki oli Pääskyvuoren ammusvaraston portilla. Ajovuoroja oli arkisin kerran tunnissa ja pyhäpäivisin kahdesti tunnissa.

Kun liikenne ei kannattanut, niin pidennettiin linjaa kauppatorilta Puutarhakadun kautta Kalastajankadulle saakka. Vuorotkin tihenivät. Vuorojen väliksi tuli 15 minuuttia. Se ei kuitenkaan Pääskyvuoren asukkaita helpottanut, sillä vain joka neljäs vuoro ajoi Pääskyvuorelle. Muut vuorot kiersivät Itäharjun.

Parannusta toivottiin kuitenkin pian tulevan, kun tietasioihin oli luvassa parannusta. Itäharjun ja Pääskyvuoren läpi Littoisiin johtava tie oli jo "paperilla". Sen rakentamisen kaupunki oli ilmoittanut pian alkavaksi. Tämä kävi ilmi vastauksesta Vaalantien kunnostamista koskevaan yhdistyksen esitykseen. (Kun kaupunki ei luvannut Vaalantietä kunnostaa, niin se tehtiin jälleen talkoovoimin. Vaalaan muuttaneet asukkaatkin osallistuivat talkoisiin.)

Uudelleen liikennekysymykset tulivat esille 1948. Omakotiyhdistyksen tietoon oli tullut, että kaupunginhallitus valmisteli valtuustolle esitystä liikennejärjestelyistä. Sen mukaan kaupunki ottaisi haltuunsa linjan Puutarhakatu-kauppatori- Huhkolantie. Pääskyvuori jäisi suunnitelman toteutuessa kokonaan ilman liikennettä. Puutarhakadun jääminen pois Pääskyvuorelle suuntautuvasta liikenteestä tekisi linjan kannattamattomaksi. Yksityinen liikennöitsijä lopettaisi liikennöimisen.

Edellä olevan johdosta Pääskyvuoren Omakotiyhdistys esitti suunnitelmien muuttamista siten, että Puutarhakatu-Kauppatori-Huhkola ja Pääskyvuori-Puutarhakatu -linja pidettäisiin entisellään. Kärsämaässä oli tiettävästi toivottu varmempaa ja taajempaa liikenneyhteyttä. Puutarhakadun suunnalla sen sijaan on oltu tyytyväisiä nykyiseen järjestelyyn.

Niin siinä kävi, että Pääskyvuoren asukkaat saivat pitää linja-autonsa. Liikenne jopa parani sen jälkeen, kun uusi Littoistentie valmistui ja avattiin liikenteelle 1.9.1949. Pääte pysäkkikin siirrettiin ammusvaraston portilta Hännikönkadun risteykseen. Lisäksi ajovuorot tihenivät kolmeen kertaan tunnissa.

Pääskyvuorelle muutti lisää väkeä, kun Hurttivuoreen, Tilhen- ja Tikankadun loppupäihin sekä Laukkavuoreen rakennettiin kerrostaloja. Niin linja-autoliikenneyhteydetkin niiden myötä paranivat huomattavasti. Pääte pysäkkikin siirtyi Vaalaan. Kun Turun ja Kaarinan rajan tuntumaan vielä rakennettiin suuri Varissuon lähiö, linja-autot alkoivat kulkea sieltä asti.

Pääskyvuoren laen julkinen liikenne

Pääskyvuoren laelle rakennetun uuden alueen myötä linja-autoliikenteen tarpeetkin lisäntyivät. Laella asuvien matka linja-autopysäkeille oli pitkä ja raskas kulkea

yrkkää Pääskynlentoa pitkin. Alkuvuonna 2002 esitettiin kaupungin kaavoitusosastolle, että Pääskynlennon päähän rakennettaisiin palveluliikennettä varten kääntöpaikka.

Vuoden 2002 lopulla kuitenkin selvisi, että se ei ollut ainakaan lähitulevaisuudessa mahdollista ja kun alue on nyt rakennettu tiestön osalta kuntoon, voitaisiin palveluliikenne mahdollisesti käynnistää nykyistä katuverkkoa käyttäen. Suoritettujen koeajojen perusteella todettiin, että nykyinen palveluliikennekalusto mahdollistaa palveluliikenneajon uudelle alueelle

Palvelulinja P2 reitti muutettiin kulkemaan suunniteltujen aikataulujen mukaisesti Pääskylvuorelle. Tällä järjestelyllä saatiin Pääskylvuoren laen asukkaille heidän kiipeästi kaipaamansa palvelu.

Turun ensimmäinen palvelulinja aloitti liikennöintinsä vuonna 1999. Vuosien varrella linjoja on ollut käytössä viisikin yhtä aikaa, mutta sittemmin niitä on jouduttu lopettamaan asiakkaiden puuttuessa.

Vuoden 2004 syysaikataulujen alkaessa palvelulinjan vuoroja vähennettiin jättämällä iltapäivän viimeiset vuorot pois. Se oli suuri heikennys Pääskylvuoren laen alueen asukkaille.

Näkyvyys ja kuuluvuus paranee

Omakotiyhdistyksen toiminta on hyvin pitkäjännitteistä. Tuloksia ei yleensä synny kovinkaan nopeasti. Tästä on hyvänä esimerkkinä ulkovaalaistus. Perustamises-taan lähtien omakotiyhdistys oli yrittänyt saada katuvalaistusta Pääskylvuorelle. Huonojen teiden vuoksi sitä pidettiin erittäin tärkeänä. Ilman valoja jouduttiin kompuroimaan pimeässä kivien ja kuoppien yli.

Vihdoin koitti se päivä, jolloin ensimmäiset katuvalot syttyivät. Se tapahtui syyskuun 1. päivänä 1949. Seuraavana vuonna ne asennettiin Hännikönkadulle ja vuosina 1951 ja 1952 niitä saatiin lisää.

Myös puhelinkioskia oli anottu Laukkavuorenkadun kulmaan, joka katsottiin keskeiseksi paikaksi. Vuonna 1952 toive toteutui. Nyt puhelimella toimitettavat asiat pystyi hoitamaan lähellä.

Kauppamatkat

Asukasluku kasvoi, mutta kauppaa ei Pääskylvuoren alueella ollut. Kauppa-asiat oli hoidettava keskikaupungilla tai vähintään Itäharjulla tai Nummenmäellä. Arvi Laurénilla oli rakenteilla 1948 omakotitalo Talvitie 1 (nykyinen 11). Siihen tuli avara kellarikerros. Omakotiyhdistys esitti Osuusliike Tarmolalle myymälän perustamista tähän kellarikerrokseen.

Laurénin kellariin ei Tarmola kuitenkaan myymälää perustanut. Sen sijaan se alkoi

rakentaa vuonna 1950 myymälärakennusta. Laukkavuorenkadun ja Littoistentien risteyksessä sijaitsevalle liiketontille. Jo ennen Tarmolan myymälän avaamista aloitti **Esteri Lempinen** (myöh. Rainion kauppa) kaupan pitämisen Hännikönkatu 30:ssä ja **Eero ja Maija Vahteri** Käenkujan varrella. Näin Pääskyvuorella olikin jo kolme kauppaa 50-luvun alussa.

Vahterit lopettivat välillä myymälänsä ja muuttivat Pääskyvuorelta pois. Muutaman vuoden jälkeen he muuttivat takaisin ja rakensivat uuden kauppakiinteistön vanhan viereen ja aloittivat liiketoiminnan uudelleen. Sekin loppui muutamassa vuodessa. Nykyisin kiinteistöissä toimii yksityinen päiväkot **Peppiina**.

Osuusliike Tarmolakin rakensi uuden liikerakennuksen vanhan viereen ja posti-toimisto aloitti toimintansa vanhassa kiinteistössä. Postikin muutti Littoistentien toiselle puolelle sinne rakennettuun uuteen kiinteistöön, johon **Eeva-Sinikka Enges** avasi päivittäistavarakauppa **Linkki- Hallin**. Linkki-Halli joutui kilpailun kovetessa lopettamaan, kun **TOK-yhtymä** rakensi tavaratalon entisen **Fläktin** tiloihin Jaanintien ja Kalevantien risteykseen. Linkki-Hallissa toimii nykyisin **Linkki-Kirppis**. Pääskyvuorella on ollut myös Turun osuukaupan (nyk. TOK) myymälöitä kaksi kappaletta, toinen Tilhenkadun päässä ja toinen Laukkavuorella. Lisäksi Tilhenkadun alkupäässä oli Mini-Sirkiä -niminen kauppa sekä Hurttivuorella Ruokavarastot (nyk. Siwa).

Pääskyvuorella piti kioskia Pääskylänkadulla asuva **Alice Sirén** Littoistentien ja Laukkavuorenkadun kulmassa. Kioski muutti myöhemmin laajennettuna Littois-

Pääskyvuoren liikekeskus ja kioskit vuonna 2005. Liikekeskuksessa toimi mm. Lääkäriasema Allergiakeskus, Posti ja K-Market Linkki-Halli. Kuva Sirkka ja Lasse Miettinen

tenttien toiselle puolelle. Alice Sirén myi kioskin tyttärelleen **Raila Mattilalle**, joka laajensi kioskia kukkakaupalla ja grillillä. Mattilat luopuivat kioskin pidosta 1990-luvun puolivälissä. Pääskylvuoren kioski toimii tänä päivänä ravintolana.

VESIASIOITA

Paloturvallisuus

Toimintansa alkuvuosina Pääskylvuoren Omakotiyhdistys kiinnitti erityistä huomiota paloturvallisuuteen. Seudulla ei ollut vesijohtoa. Ainoa palokaivo sijaitsi liiketontilla Laukkavuorenkadun ja Littoistentien risteyksessä. Omakotiyhdistys esitti rakennettavaksi lisää palokaivoja ja palohälyttimiä. Asukkailla ei ollut puhelimia, joten palohälyttimet olivat tarpeen.

Toinen palokaivo rakennettiin Hännikökadun eteläpuoleiseen päähän. Myös lisäpalohälytyn saatiin Talvitien varrella olevan rakennuksen seinään. (Talvitie 21)

Palopäälikkö esitti omakotiyhdistykselle toivomuksen palokaivon sulana pitämisestä talviaikana. Yhdistys suhtautui esitykseen myönteisesti. Arvo Rantala lupautui tehtävän hoitamiseen. Hän ei saanut tehtävästä mitään korvausta.

Pintavesihaitat

Vaikka johtovettä ei Pääskylvuorelle tullut, niin pintavesiä sen sijaan oli runsaasti. Erityisesti niistä kärsivät Suokadun ja Palometsäntien alkupään sekä Hännikökadun asukkaat.

Kun kaupunki ei huolehtinut teistä, niin omakotiyhdistys oli nimennyt erityisen tienhoitotoimikunnan. Tämän samaisen toimikunnan toimesta perattiin ja syvennettiin Suokadun ja Palometsäntien tonttien välistä kulkeva luonnonpuro. Tämäkään toimenpide ei haittoja poistanut, mutta helpotti kuitenkin tilannetta jonkin verran.

Kun Littoistentie vuonna 1949 valmistui, niin omakotiyhdistys teki kaupungin kiinteistölautakunnalle esityksen tienvarsiojien syventämisestä, jotta pintavesihaittoja voitaisiin vähentää. Pienen vastaanhangoittelun jälkeen tieoja sitten syvennettiin. Se helpotti hiukan tilannetta, mutta Hännikökadun tulvahaittoja se ei vieläkään poistanut.

Viemäröinti

Tieojan syventäminen oli alunperinkin ajateltu väliaikaiseksi hätätilaratkaisuksi. Tavoitteena oli koko kaupunginosan kattava viemäriverkosto.

Viemäröntiasia otettiin uudelleen esille 1952. Kiinteistölautakunnalle lähetettiin kirjelmä, jossa viemäritöiden aloittamista kiirehdittiin.

Ajankohtana vallitseva työttömyys joudutti asian eteenpäin menoa. Viemäriyöt

Viemäritöitä Pääskytuorella.

aloitettiin 1954 työttömyystöinä. Niitä jatkettiin useana talvena. Kesäajaksi työt lopetettiin, kun työllisyystilanne parani. Päälinjat tulivat valmiiksi jo 1956. Sivukatuojen osalta työt jatkuivat vielä sen jälkeen. Viimeisenä tehtiin pätkä Hännikönkadun alkupäästä. Se johtui maastosta. Maa vietti radan suuntaan. Vasta kun Vaalan kokoojaviemäriä alettiin tehdä, niin viimeinen Hännikönkadun pätkäkin voitiin yhdistää siihen.

Vaalan kokoojaviemäriin rakentamista kiirehtivät Vaalan omakotiyhdistys ja Pääskytuoren Omakotiyhdistys yhteisellä kirjelmällään.

Viemäröintikään ei kokonaan ratkaissut pintavesikysymystä. Suovedet kiusasivat edelleen lähempänä suoaluetta olevia omakotitaloja. Suokadun viemäriin kohdalla oli sattunut sellainen virhe, että viemäriputki oli sijoitettu liian ylös. Sanotaan, että vedellä on notkea niska ja pieni pää. Tarkoittaen, että vesi kyllä hakee tiensä. Tässä tapauksessa suoveden olisi pitänyt hypätä viemäriin.

Näitten suovesien takia yhdistys sai painia monia vuosia ja olla yhteydessä päätäjiiin.

Vesijohdot käyttöön

Viemäritöiden yhteydessä samaan monttuun viemäriputkien kanssa laskettiin myös vesijohtoputket. Vuoden 1955 kesä oli erittäin kuiva. Kaivot kuivuivat ja monet puutkin kuolivat kuivuuteen. Edellisenä talvena aloitetut viemäri- ja ve-

sijohtotyöt eivät olleet vielä edenneet niin pitkälle, että vesijohtoja olisi voitu käyttää. Ne saatiin ottaa käyttöön vasta seuraavana vuonna.

Useat omakotitalojen asukkaat olivat rakentaneet taloihinsa WC:t. Niitä ei kuitenkaan saanut käyttää, vaikka taloihin vesi tulikin. Tämä johtui siitä, että viemäriverkosto laski avonaiseen **Jaaninojaan**, joka puolestaan laski **Aurajokeen Halisten** vedenpuhdistuslaitoksen yläpuolelle.

Tilanteen parantamiseksi Pääskyvuoren Omakotiyhdistys kutsui Itäharjun seurakuntatalolle kokouksen. Kokoonkutsujayhdistyksen lisäksi kokoukseen olivat **Itäharjun Omakotiyhdistys** ja **Turun Nummen Kiinteistöyhdistys** lähettäneet edustajansa. Paikalla oli lisäksi everstiluutnantiksi ylennetty II:n erillisen ilmatorjuntapatterin komentaja **Jarl Jarkka**. Asiantuntijaksi oli saatu apulaiskaupungin-insinööri **M. Revola**. Lisäksi mukana oli muutamia kaupunginvaltuutettuja.

Insinööri Rekola mainitsi, ettei varsinaisia suunnitelmia vielä ole, mutta karkean arvion mukaan Jaaninojan kokoajaviemärin rakentaminen tulisi maksamaan noin 300 miljoonaa markkaa ja pumppuasema saman verran. Pumppuasema on välttämätön, sillä maa nousee Jaaninojan laskualueelta Halisten vedenpuhdistamolle niin paljon, että ilman pumppuasemaa likavettä ei saada johdetuksi puhdistamon ohi. Viemäritöihin on vuosittain varattu noin 60-70 miljoonaa markkaa ja muuallakin pitää viemäritöitä suorittaa. Toisaalta Jaaninojan vesialue on varsin laaja ja osittain asumaton. Kuitenkin asuttu alue käsitti noin 8000 asukasta, mikä vastasi Salon kauppalan asukaslukua.

Kokouksen yksimielisellä päätöksellä asiaa päätettiin kiirehtiä. Samalla päätettiin, että asiasta laaditaan kirjelmä, jonka mukana olevat yhdistykset allekirjoittavat. Lisäksi päätettiin pyytää allekirjoitusta myös Vasaramäen Omakotiyhdistykseltä, koska Jaaninoja alkaa jo Vasaramäen alueelta. Everstiluutnantti Jarl Jarkka ilmoitti II erillisen ilmatorjuntapatteriston lähettävän oman kirjelmänsä samanaikaisesti yhdistysten kirjelmän kanssa.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen puheenjohtaja Arvi Laurénin johdolla lähti viisihenkinen lähetystö kirjelmää viemään valtuustoryhmille. It-patteriston kirjelmä oli myös saapunut valtuustoryhmille.

Patteriston komentaja everstiluutnantti Jarl Jarkka oli myös kaupunginvaltuutettu. Hankkeelle myötämielisenä hän puolusti asiaa myös kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Asia eteni yllättävän nopeasti. Aiemmin oli totuttu asioiden vievän aikaa vuosia ja niitä oli vauhditettava monin kirjelmin ja yhteydenotoin. Nyt ei tarvittu kuin nämä kaksi kirjelmää ja yksi lähetystö. Päätöstä nopeutti vallitseva työttömyys ja Jaaninojan laskupaikan epäedullisuus vedenpuhdistamoon nähden. Vaikka WC:tä ei saanutkaan käyttää, niin taloudesta tulevat muut likavedet laskivat Jaaninojaan.

Itse Jaaninojaa ei putkitettu, vaan kokoajaviemäri laskettiin ojan viereen. Sikaojan (Kupittaalta Korppolaismäkeen) putkittamisesta oli saatu huonoja kokemuksia.

Pääskyvuoren asukkaille kokoajaviemäriin käyttöönotto oli suuriarvoinen asia. Enää ei tarvinnut unenpöpperössä lähteä talviaamuisin kovassa pakkasessa takapihalle ulkkariin.

KATU- JA VIEMÄRIKORVAUKSET

Pääskyvuoren omakotitalot eivät olleetkaan omakotitaloja

Turun kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 27.11.1967 vapauttaa omakotitontit silloisen rakennuslain 921 §:n nojalla katukorvausvelvollisuudesta ja myöntää 20 %:n alennuksen viemärikorvauksista. Asiasta oli Turun Omakoti- ja pienkiinteistöyhdistys tehnyt esityksen useiden Omakotiyhdistysten, mm. Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen, aloitteesta.

Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että *"omakotitontilla tarkoitetaan tonttia, jolle asemakaavan mukaan saa rakentaa enintään kolme asuntoa käsittävän rakennuksen ja jonka rakennusoikeus on enintään 250 m²".*

Kun tätä päätöstä alettiin toteuttaa vuonna 1969, niin koki moni omakotitalon omistaja ikävän yllätyksen. Talo ei ollutkaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan omakotitalo. Kaavamuuoksilla rakennusoikeutta oli lisätty niin, että se ylitti tuon maagisen 250 m²:n rajan. Tällaisia tapauksia oli eri puolilla kaupunkia. Erityisen raskaasti se kosketti Pääskyvuoren kaupunginosaa, jossa ei ollut montakaan tonttia, joiden rakennusoikeus ei olisi ylittänyt tuota 250 m²:n rajaa. Useimmat eivät kuitenkaan olleet rakentaneet puoltakaan tuosta määrästä. Eivät he myöskään olleet tietoisia rakennusoikeuden lisäyksestä, joka oli tapahtunut rakentamisen jälkeen ja josta ei ollut tontin omistajalle mitään ilmoitettu.

Kesäkuussa tuli jo laskuja. Omakotiyhdistyksen johtokunnalle tuli kiire. Heinäkuun 2. päivänä pidettiin Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen ylimääräinen kokous Itäharjulla **Harjuntuvassa** (nyk. päiväkotitilat Tyksilä). Ruokalan sali oli ääriään myöten täynnä Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen jäseniä.

Kokouksen jälkeen otettiin yhteyttä Keskusyhdistyksen puheenjohtajaan, joka ei kuitenkaan asiasta innostunut. Hän oli sitä mieltä, ettei mitään ole tehtävissä, ja ettei kaupunki tekemiään päätöksiä muuta.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistys lähetti kuitenkin kirjelmän keskusyhdistykselle, esittäen ylimääräisen kokouksen koollekutsumista. Kun epäiltiin, ettei kirjelmä tuota tulosta, niin lähetettiin kolmelle yhdistykselle kirjelmä, jossa yhdistyksiä pyydettiin esittämään kokouksen järjestämistä. Keskusyhdistyksen silloisten sääntöjen mukaan ylimääräinen kokous oli järjestettävä, jos vähintään kolme jä-

senyhdistystä sitä tiettyä asiaa varten vaatii. Kaikki kolme yhdistystä lähettivätkin kokousvaatimuksensa, joten vaatijoita oli lopulta neljä yhdistystä.

Kokous oli siten pakko pitää. Se pidettiin **Vähäväkisten talon** juhlasalissa. Sali oli tupaten täynnä omakotiväkeä. Paikalle oli kutsuttu myös kaikkien valtuustoryhmien edustajat, jotka myönsivät kömmähdyksen sattuneen.

Kokouksen päätöksen mukaisesti Keskusyhdistys toimitti asiasta kaupunginhallitukselle kirjelmän, jossa se esitti tilanteen korjaamista. Lehdistölle annettiin kokouksesta selostus. Lehdet julkaisivat uutisen hyvin huomaamattomasti ja vasta muutaman päivän kuluttua. Poikkeuksen teki **Turun Päivälehti**, joka julkaisi uutisen seuraavana päivänä etusivullaan.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistys katsoi viisaammaksi laatia vielä oman kirjelmänsä, jonka lähetystö vei apulaiskaupunginjohtaja Paavo Kuposelle. Kirjelmästä otettiin lisäksi kopiot kaikille valtuustoryhmille. Lisäksi Pääskyvuoren asukkaat jättivät kukin vielä henkilökohtaisen valituksensa.

Nimien kerääminen ja avustaminen yksityisten henkilöiden valituskirjeiden laatimisessa oli niin suuri työ, että johtokunnan jäsenten voimavarat eivät siihen riittäneet. Onneksi johtokunnan avuksi saatiin kaksi ripeää miestä, **Erik Koski** ja **Vihtori Lamminen**. Heidät molemmat valittiinkin johtokunnan jäseniksi seuraavan vuoden alusta.

Tilanne korjaantui

Yhdistyksemme ja Keskusyhdistyksen toimet johtivat tulokseen. Kokouksessaan 24.11.1969 kaupunginvaltuusto teki päätöksen: *"Omakotitontilla tässä päätöksessä tarkoitetaan tonttia, jolle asemakaavan mukaan saa rakentaa enintään kaksi asuntoa käsitettävän asuinrakennuksen sekä asumiskäyttöön tarkoitettuja aputiloja. Milloin asemakaava on vahvistettu ennen tämän päätöksen tekoa, sallittu asuntoluku saa olla enintään kolme"*.

Samasta asiasta olivat mm. valtuutetut **Lauri Ollitervo** ja **Toivo Fors** tehneet valtuustoaloitteen kumpikin erikseen.

Kun asia oli pitkittynyt, se oli myös mutkistunut. Kaupunginvaltuuston muutospäätös tuli vasta marraskuun lopulla ja laskut erääntyivät vuoden loppuun mennessä. Mikäli halusi saada kertamaksajan 25 %:n alennuksen, niin aikaa oli liian vähän.

Jälleen lähti Pääskyvuoren Omakotiyhdistys asialle. Käännyttiin taas Keskusyhdistyksen puoleen ja pyydettiin sitä esittämään maksuajan pidennystä puolella vuodella. Omakotiyhdistys lähetti jälleen myös oman kirjelmänsä, jossa esitettiin maksuajan lykkäämistä 30.6.1970 saakka, jotta asukkaat ehtisivät hoitaa lainasiansa pankeissa. Harvallapa olisi ollut mahdollisuutta hoitaa maksua ilman lainanottoa.

Keskusyhdistys tekikin asiasta esityksen, mutta esitti vain kolmen kuukauden lykkäystä. Kaupunginhallitus puolestaan esitti maksuajan pidennystä helmikuun loppuun saakka. Kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen esittämällä tavalla eli maksuaikaa siirrettiin 30.6.1970 saakka. Lisäksi ne, jotka olivat maksaneet joulukuussa kymmenvuotisesta maksusta ensimmäisen erän, saivat myönnetyn 25 %:n alennuksen, mikäli maksoivat loppuerän uuteen määräaikaan mennessä.

Vuotuiserien korotukset

Vielä ei asia kuitenkaan päättynyt. Ne, jotka maksoivat laskunsa kymmenen vuoden aikana vuotuiserinä, saivat myöhemmin eriinsä tuntuvat korotukset. Korotus oli 70 % vuonna 1971. Tämä ei asukkaiden mielestä ollut oikeudenmukaista. Maksuerien nousua perusteltiin kustannustason nousulla. Asukkaat ihmettelivät, kuinka kustannustason nousu voi vaikuttaa takautuvasti jo aikoja sitten rakennettuihin viemäreihin. Pelkkä inflaatiotarkistus olisi vielä ymmärretty.

Tämän johdosta Pääskylvuoren Omakotiyhdistys teki esityksen asiantilan korjaamiseksi, niin että ainoastaan inflaatiotarkistuksen verran saisi korottaa osamaksuja. Asiasta kirjoitettiin myös sanomalehtiin, jotka julkaisivat kirjoitukset yleisönosastoissaan. Asia kuitenkin hävitettiin ja maksut perittiin korotettuina.

Katumaksulaki

Rakennuslakeja muutettiin jälleen 1970-luvun lopulla. Säädettiin mm. erillinen katumaksulaki. Sen säätämät katumaksut tulivat perintään ensimmäisen kerran vuoden 1981 lopulla.

Lakia oli valmisteltu pitkään, mutta se hyväksyttiin eduskunnassa kuitenkin hätköiden. Näin laki sisälsi runsaasti epäoikeudenmukaisuuksia. Vanhan rakennuslain mukaan kiinteistöjen oli maksettava kadun rakentamisesta, josta omakotitalot Turussa oli kaupunginvaltuuston päätöksellä vapautettu, kuten edellä on kerrottu. Niissäkin kunnissa, joissa maksu vanhan rakennuslain mukaan perittiin, niin se tapahtui kertamaksuna tai osamaksuina kymmenen vuoden aikana. Uusi katumaksu sen sijaan oli jatkuvaa, vuosittain toistuvaa, lähinnä kunnossapitomaksua.

Katumaksua perittiin kuitenkin vain kaava-alueiden kiinteistöiltä. Kaava-alueen kautta saattoi päivittäin kulkea raskasta liikennettä kaava-alueen katua pitkin. Silti tämän liikenteen harjoittajat eivät joutuneet maksamaan katumaksua, vaikka rasittivat katua huomattavasti. Sen sijaan kaava-alueen kadun varrella saattoi joku iäkäs leskirouva omistaa omakotitalon, mutta jolla ei ollut edes polkupyörää. Silti hän joutui maksamaan katumaksun, vaikka ei katua rasittanutkaan.

Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen aloitteesta järjesti Turun Pientalojen Keskusjärjestö 12.11.1981 kaikkien jäsenjärjestöjen johtokuntien yhteisen kokouksen

Maarian VPK:n talolla. Tilaisuus oli osa koko maata käsittävästä, Suomen Pienkiinteistöliiton organisoimasta kampanjasta, katumaksulain epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

Kokous päätti lähettää jokaisesta yhdistyksestä yhden edustajan Eduskunnan eteen 17.11. kokoontuvaan suurlähetystöön. Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen edustajaksi valittiin Erik Koski.

Eduskuntaryhmien tapaamisen jälkeen lähetystö jaettiin pienempiin ryhmiin, jotka kävivät **Sisäasiainministeriössä** (silloinen sisäministeri oli myös pääministerin sijainen), **Kaupunkiliitossa**, **Kunnallisliitossa** ja eri työmarkkinajärjestöissä. Erik Koski johti sitä ryhmää, joka kävi **SAK**:ssa.

Epäkohdat ainakin osittain myönnettiin. Tehtäviä muutoksia varten asetetun komitean mietintö oli täynnä eriäviä mielipiteitä. Asiaa ei koskaan tuotu uuteen eduskuntakäsittelyyn. Hukkaan ei lähetystön käynti kuitenkaan mennyt. Liiton esityksen mukaisesti maksut jäädytettiin 2/3 tasolle kahdeksi vuodeksi. Myöhemmin aikaa jatkettiin ja sille tasolle se sitten jäikin, kunnes katumaksulaki kumottiin ja tilalle tuli kiinteistöverolaki.

Kiinteistövero

Kiinteistöverotus nähdään vain irrallisena elementtinä verotuksessa, mutta tosiasiassa se lisää merkittävästi pientaloasukkaiden kokonaisverorasitetta

Kiinteistöverotus on merkittävä osa omakotiasumisen asumiskustannuksia (n. 20-25 prosenttia) ja asumisen kokonaisverotusta. Pientaloissa asuvien kotitalouksien asumiskustannusten kasvu Suomessa on ollut 4,4 % vuodessa vuosina 2009–2013. Kulujen ennustetaan kasvavan edelleen 3,6 prosenttia vuodessa vuosittain 2018 mennessä (Pellervon taloustutkimus PTT).

Kiinteistöverotus on noussut jo yli kolminkertaiseksi verojärjestelmän olemassaoloaikana, kiinteistöveroprosenttien korotusten, kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajojen korotusten sekä verotusarvojen laskentaperusteiden korotusten sekä maan arvon tavoitearvojen korotusten johdosta. Vuodelle 2014 tehdyt kiinteistöjen verotusarvojen nostot sekä vuodesta 2015 voimaantulleet kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajojen korotukset kuntien päättämien kiinteistöveroprosenttien korotusten ohella vaikeuttavat suuresti asumista pientaloissa erityisesti pienituloisten, yksineläjien ja vanhusten osalta. Kiinteistövero on noussut tänä vuonna lähes puolessa Suomen kunnista. Korotukset kohdistuvat eniten omakotiasujiin. Lisäksi joka neljäs kunta on korottanut tänä vuonna vapaa-ajan asunnon kiinteistöveroa.

Pellervon taloustutkimuksen maaliskuussa 2015 Omakotiliitolle tekemän selvityksen mukaan omakotitaloasujat maksavat enemmän kiinteistöveroja kuin

asunto-osakeyhtiöissä asuvat. Kiinteistöveron arvo on suhteellisesti ankarampi pienituloisilla kuin suurituloisilla ja määrällisesti eniten kiinteistöveroja maksavat 45-74 –vuotiaat. Kiinteistöverojen osuus asuntokunnan ansioista on suhteellisesti korkein yli 75-vuotiailla. Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Tampereella asuvat omakotitaloasujat maksavat muita ryhmiä selvästi korkeampia kiinteistöveroja.

Omakotiliitto onkin esittänyt, että kiinteistöveron kehittämässä lähtökohdaksi tulee ottaa asumistalous ja sen käytettävissä olevat tulot sekä verotuksen oikeudenmukainen ja kohtuullinen kohdistuminen asukkaisiin asumismuodosta riippumatta. Kiinteistöverotus tulee nähdä osana verovelvollisen kokonaisverorasitetta.

Energiatodistus

Kesäkuussa 2013 astui voimaan laki rakennuksen energiatodistuksesta, joka edellyttää myös omakotitalojen omistajien hankkivan talolleen energiatodistuksen. Sen on tarkoitus antaa vertailukelpoista tietoa talon energiakulutuksesta.

Suomen Omakotiliitto ry, piirit, yhdistykset sekä yksityiset henkilöt pyrkivät vahvasti vaikuttamaan päättäjiin energiatodistuksen ongelmakohdista. Omakotiliitto käynnisti mm. kansalaisaloitteen nimienkeruun energiatodistuslain muuttamiseksi. Aloite sai kuuden kuukauden vireilläoloaikanaan 62.211 kannatusilmoitusta, mukana paljon julkisuuden henkilöitä sekä yrityksiä Liitto luovutti kansalaisaloitteen Väestörekisterikeskuksen tarkistuksen jälkeen Eduskunnan puhemiehelle Eero Heinäluomalle 25.3.2014

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että energiatodistukseen tulisi merkitä laskennallisen kulutuksen lisäksi tieto varsinaisesta, toteutuneesta energiankulutuksesta. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan lievennystä omakotitaloille kulutuksen laskentatapaan: energiamuotokerrointa ei huomioitaisi jo rakennetuissa rakennuksissa.

Kovasta yrityksestä huolimatta vaikuttaa energiatodistuslain ongelmakohtiin, eduskunnan ympäristövaliokunta hylkäsi Omakotiliiton alullepaneman kansalaisaloitteen ja sitä tukevan lakialoitteen energiatodistuslain uudistamisesta. Valiokunta vaatii kuitenkin, että hallitus muuttaa energiatodistuksia helpommin ymmärrettäviksi ja kehittää selkeämmän energiatodistuksen.

YHTEISTOIMINTAA

Paikallista yhteistyötä

Pääskyvuoren kaupunginosaa ja sen lähiympäristöä koskevissa asioissa omakotiyhdistys on pyrkinyt yhteistoimintaan muiden yhteisöjen kanssa aivan alusta lähtien. Tärkein yhteistyökumppani oli **Itäharjun Omakotiyhdistys**. Vähän myöhemmin tulivat mukaan lisäksi **Turun Nummen Kiinteistöyhdistys**, **Vaalan Omakotiyhdistys**, paikalliset **asunto-osakeyhtiöt** ja **Laukkavuoriseura** (Pääskyvuoriseura).

Yhteydenpidot olivat kuitenkin varsin hajanaisia ja koskivat vain yhtä asiaa kerrallaan. Oli kuitenkin asioita, joiden katsottiin vaativan kiinteämpää yhteistoimintaa. Sellaisia olivat ajankohtaisiksi muodostuneet liikennekysymykset.

Tästä syystä Pääskyvuoren Omakotiyhdistys kutsui koolle kokouksen Pääskyvuoren kouluun 7.5.1979. Kokoukseen olivat lähettäneet edustajansa **Vaalan Omakotiyhdistys, As.oy. Hurttivuori, As.oy. Satakielenpuisto, Laukkavuoris seura** ja **Lausteen alueen yhteistyöelin**.

Samana iltana oli kaupunginvaltuustossa esillä itäisiä alueita koskevia liikennejärjestelyjä. Ennen kokouksia kävivät Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen varapuheenjohtaja Erik Koski ja sihteeri K. E. Nurmirinta kaikkien valtuustoryhmien puheilla, ilmoittaen samana iltana pidettävästä kokouksesta luvaten toimittaa kokouksen päätökset myöhemmin valtuustoryhmille.

Yhteisessä kokouksessa sovittiin kirjelmässä esitettävät asiat. Niitä olivat: liikennevalot **Littoistentie-Kalevantien** tärkeimpiin risteuksiin. Näistä ensimmäisellä tilalla katsottiin olevan **Kalevantien-Jaanintien** risteys, jossa oli sattunut useita vakavia onnettomuuksia. Muita asioita olivat: alikulkutunneli **Karjaan radan** alitse **Varissuonkujasta Teijonkadulle, suoja-aita** molemmin puolin rataa **Jaanintiestä Kaarinan rajalle** saakka sekä **Rastaantien** rakentaminen kevyelle liikenteelle.

Saman kokouksen päätöksellä päätettiin perustaa vapaamuotoinen Itäisten alueiden yhteistyötoimikunta. Sen puheenjohtajaksi valittiin Erik Koski. Jäseniksi jokainen yhteisö nimeäisi yhden edustajan. Mukaan päätettiin pyytää myös Varissuoseura.

Muutaman vuoden tämä yhteistyötoimikunta toimi, mutta hiipui pian ripeän alun jälkeen. Kokouksia ei enää saatu kokoon. Kokouspaikalla saattoi olla Koski yksin tai korkeintaan sinne tuli yksi jäsen hänen seurakseen.

TIE- JA KAAVA-ASIAT

Kalevantie-Littoistentie

Pääskyvuoren kaupunginosan ja omakotiyhdistyksen ollessa vielä aivan nuoria näytteli omakotiyhdistyksen toiminnassa tieasiat merkittävää osaa. Uutta omakotiasutusta syntyi, eikä kunnan yhteyttä kaupunkiin ollut. Niinpä omakotiyhdistys alkoikin ponnekkaasti kiirehtiä kaavassa olevan Kalevantien-Littoistentien rakentamista.

Kun tie lopulta saatiin, se oli Kalevantien osalta varsin kehnossa kunnossa. Siinä oli kuoppia, joihin sadevedet kerääntyivät pienenkin sateen aikana. Tie oli ympäröivää maastoa alempana. Korjausta tilanteeseen haettiin Itäharjun Omakotiyhdistyksen kanssa yhdessä ja erikseen.

Niin tärkeä asia kuin em. väylä Pääskylvuoren asukkaille olikin, niin siitä muodostui myöhemmin myös riasaa. Pääskylvuoren ja Kaarinan väliselle alueelle rakennettiin suuri **Varissuon** asumalähiö. Lisäksi rakennettiin ohikulkutie ja useita teitä Kaarinan puolelle mm. **Kauselantie**. Varissuon asukasluku kohosi nopeasti 12 000 henkeen. Uusien teiden ansiosta liikennettä tuli **Paraisilta** ja **Piikkiöstä** asti ja kauempaakin.

Omakotiyhdistys etsi ratkaisua liikenteen vähentämiseksi keskellä omakotialuetta halkovalla Littoistentielle. Aluksi esitettiin kaavassa oleva **Rastaantien** nopeaa rakentamista **Jaanintielle** saakka. Jaanintiellä liikenne olisi voinut jakaantua **Hämeentien** tai **Uudenmaantien** suuntaan tai ylittää **Jaanintie Teollisuuskadulle**. Tien rakentaminen ei kuitenkaan ehtinyt toteutua ennen kuin sen varteen tuli uutta asutusta. Omakotiyhdistyksen oli tämän takia tarkistettava kantaansa. Ei ollut mitään mieltä ratkaista Littoistentien liikenneongelmaa siirtämällä liikennettä saman asutusalueen toiselle asutulle kohdalle. Niinpä päädyttiinkin esittämään Rastaantien rakentamista kevyelle liikenteelle. Kirjelmä tästä tehtiin yhdessä Laukkavuoriseuran ja muutamien asunto-osakeyhtiöiden kanssa.

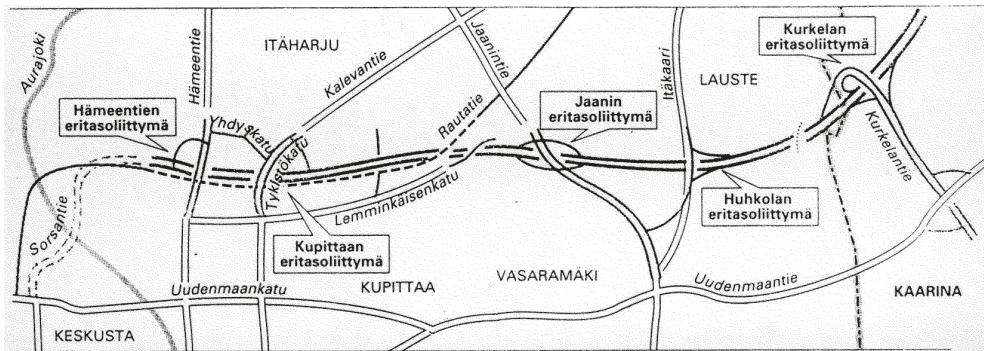
Helsingintie

TVH:n suunnitteleman Turku-Helsinki moottoritien toteuttamisesta Turun osalta on ollut voimakasta kädenvääntöä Ohikulkutie-Kupittaa-linjauksen vaihtoehdoista. Asia oli esillä myös Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen vuosikokouksessa 6.3.1990. Vuosikokouksen yksimielinen kanta oli, ettei ohikulkutie sovi vaihtoehdoksi. Se tietäisi vain lisääntyvää liikennettä ennestäänkin ylikuormitetulle Littoistentielle. Liikennetiheys on jo 19 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kupittaa-linjaus sen sijaan on omiaan vähentämään olennaisesti Littoistentien liikennettä.

Vuosikokous antoi johtokunnan tehtäväksi esittää Turun kaupunginhallitukselle Kupittaa-linjausta puoltava kanta, jossa kannatetaan ns. apulaiskaupunginjohtaja Juhani Määtän kevennettyä mallia. Siinä moottoritie jatkuu Turun osalla Helsingintienä alemmine nopeuksineen ja suojataan melulta ym. haitalta Huhkolan ja Vasaramäen asutusalueet ja Kupittaaan asemaseutu.

Puheenjohtaja K.E. Nurmirinta ja sihteeri **Sirkka Koivunen** olivat mukana eräitten itäisten alueitten yhdistysten yhteisessä kokouksessa, jossa otettiin yksiselitteisesti kantaa Kupittaa-linjauksen puolesta. Pääskylvuoren omakotiyhdistys otti myös myönteisen kannan maankäytön suunnittelussa Helsingintien linjauksen osalta.

Uudelleen asia tuli esille 1993, jolloin 10 itäisen alueitten yhdistystä tai muuta yhteisöä päättivät patistaa Helsingintien pikaista rakentamista yhtäjaksoisesti Kupittaaalta Paimioon. Asiasta laadittiin kirjelmä, missä ei puhuttu mitään moottoritiestä, vaan Helsingintiestä. Kirjelmän allekirjoittajat olivat aakkosjärjestyksessä seuraavat: **Asukasyhdistys Kerttuli, Huhkolan Omakotiyhdistys, Itäharjun**

Helsingintien linjaus Kupittaa–Kurkelan välillä.

Omakotiyhdistys, Itä-Turun neuvottelukunta, Littoisten Asukasyhdistys, Nummenmäen Pientalot, Pääskytuoren Omakotiyhdistys, Pääskytuori-seura, Varissuon aluelautakunta ja Varissuuseura.

Kirjelmää lähti viemään 13-henkinen lähetystö Varissuon aluelautakunnan puheenjohtajan **Matti Pesolan** johdolla. Pääskytuoren Omakotiyhdistystä edustivat puheenjohtaja **Reijo Kakkala** ja johtokunnan jäsen Erik Koski. Lähetystön otti vastaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Jukka Mikkola**.

Kirjelmän lisäksi lähetystö selvitti Kupittaa-linjauksen vähentävän liikennettä huomattavasti Uudenmaantien, Littoistentien ja Vanhan Hämeentien osalta. Ohikulkutien linjaus sen sijaan lisäisi mainittujen väylien liikennettä.

Puheenjohtaja Jukka Mikkola selvitteli lähetystölle sen hetkistä tilannetta. Kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt kaavan vasta Kupittaaan Jaanintielle saakka. Hän oli selvästikin tyytyväinen lähetystön esittämän kannanottoon. Hän mainitsi olevan harvinaista myönteisen kannan ottamiseen. Yleensä lähetystöt vastustavat jotakin asiaa.

Asukkaat vastustavat virkistysalueensa menettämistä

Turun kaupungin keskusvirasto ilmoitti lehdissä 9.11.1991 mm. kiinteistöviraston asemakaavaosastolla vireillä olevasta asemakaavasta ja asemakaavamuutoksesta, koskien Pääskytuoren aluetta, joka sisältää **puolustusvoimien varikkoalueen** ja **Palometsän puiston** osia, sijaiten Pääskytuoren koulun pohjoispuolella, **Suokadun** omakotialueen ja **Pääskytuoren varikon** välisellä alueella.

Asia tuli ympäristön asukkaille täytenä yllätyksenä. Lähempi tarkastelu vireillä olevasta kaavasta toi esiin tyrmistyttävän seikan; alueen ainoa todellinen virkistysalue oltiin tuhoamassa. Alueen välittömässä ympäristössä asuu noin 20 000 henkeä, joille alue on tärkeä virkistäytymispaikka.

Pääskytuoren Omakotiyhdistyksen toimesta kutsuttiin nopeasti koolle suuri kansalaiskokous Pääskytuoren koululle. Kokoukseen saapui runsaasti osanottajia

Pääskyvuorelta, Varissuolta ym. ympäristöstä. Kokoukseen oli kutsuttu myös kaupungin edustajia, lähinnä kaavoituspuolelta ja kouluvirastosta. Kokouksen juontajaksi ja puheenvuorojen jakajaksi sovittiin Lasse Lehtinen Pääskyvuorisuurasta.

Kokouksessa asukkaiden edustajat toivat lukuisissa puheenvuoroissaan näkemysensä kaavasunnitelmaa vastaan. Silloin kun Varissuon suurta asumalähiötä suunniteltiin ja toteutettiin, niin Pääskyvuoren kalliot ja sen ympärillä olevat metsät päätettiin jättää virkistysalueeksi. Paitsi virkistysalueena, sillä on myös erittäin suuri merkitys ilman puhdistajana vilkkaasti liikennöidyllä alueella. Jos kaava esitetyn mukaisesti rakennetaan, niin se lisää huomattavasti liikennettä Littoisten tiellä, joka on jo nyt ylikuormitettu. Suunniteltu ulosmenotie alueelta Talvitielle on varsin jyrkkä, mikä aiheuttaa vaaratilanteita varsinkin talvella liukkaisten keliä aikana. Varsinkin koululaisille tie on vaarallinen, kulkeehan se aivan koulun läheltä, sivuten koulun kenttää.

Kallion korkeimpaan paikkaan suunniteltujen kerrostalojen vesihuoltoakaan ei oltu tarpeeksi huomioitu. Vesijohtojen vetäminen kalliomaastossa tulee kalliiksi. Kallio on lisäksi korkeammalla kuin vesitorni. Miten sinne aiotaan vesi saada tulemaan?

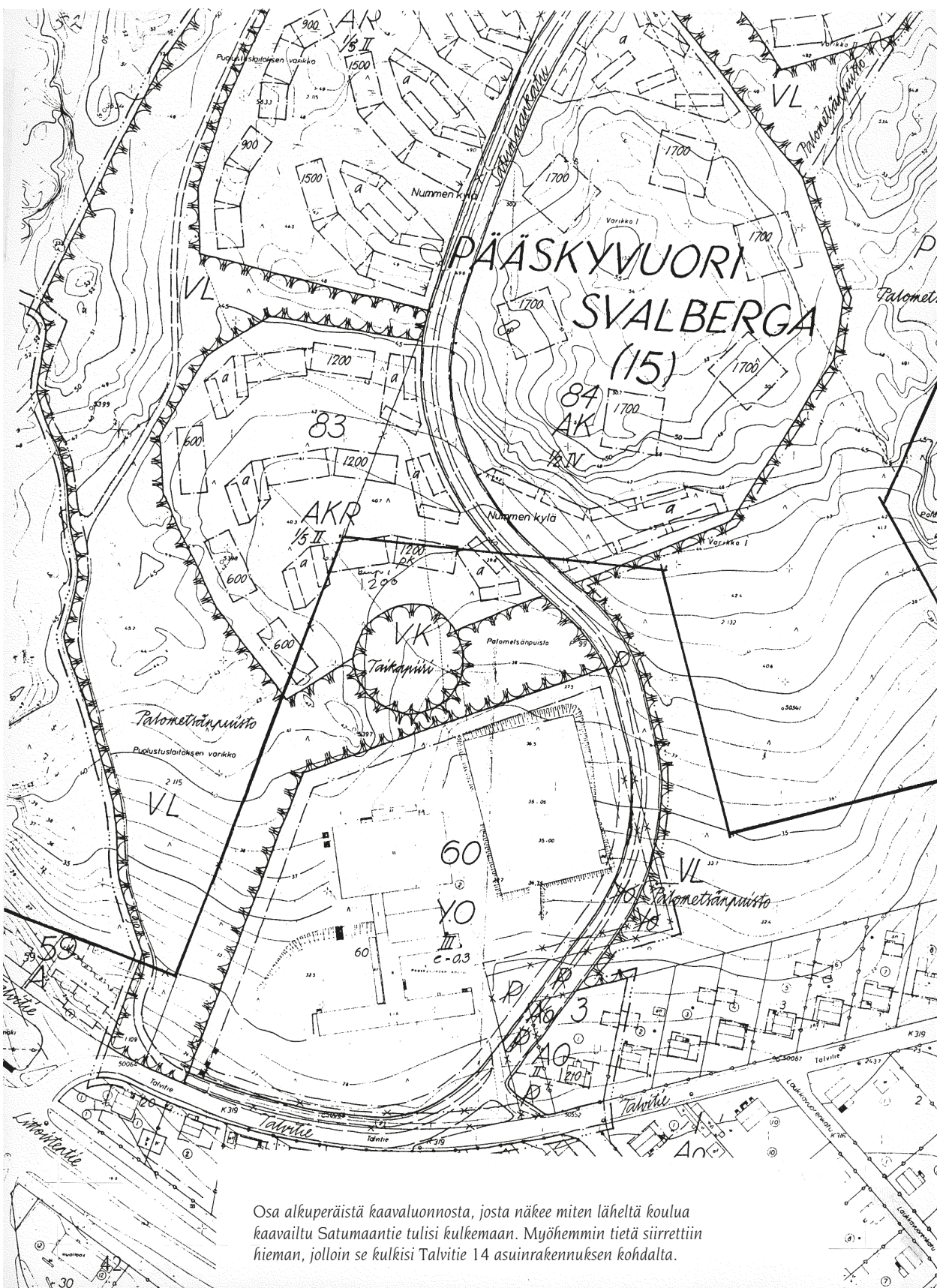
Alueesta ei ole olemassa maisematutkimusta. Kuitenkin alue on luonnonvaroitteaan ainutlaatuinen alue. Siellä kasvoi runsaasti jaloja puita, kuten tammia ja pähkinäpensaita. Lisäksi kallion laella oli suo, jossa tavanomaisten suokasvien, suopursun ja juolukan lisäksi kasvoi niinkin harvinainen kasvi kuin kihokki. Sieltä löytyi myös karpaloita.

Kaupungin edustajat kertoivat kaavoituksen olevan yhteydessä suureen maanvaihtokauppaan kaupungin ja puolustuslaitoksen välillä. Sopimuksen mukaan puolustuslaitokselta saatavat maa-alueet on sitouduttu kaavoittamaan asutustarkoitukseen.

Asukkaiden taholta ihmeteltiin, eikö ole kaupungin edun vastaista kaavoituksella nostaa vaihdossa saatavan maan arvoa.

Kaavasunnitelmaa vastaan tehtiin muistutukset järjestöjen ja muutaman rajanaapurin toimesta. Pääskyvuoren Omakotiyhdistys laati kaupunginhallitukselle kaavoitusta vastustavan kirjelmän, jossa kaupunginhallitusta pyydettiin keskeyttämään Pääskyvuoren kallion kaavasunnitelma. Kirjelmää lähti viemään nelihenkisen lähetystö puheenjohtaja K. E. Nurmironnan johdolla. Kirjelmän vastaanottanut kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Jukka Mikkola** myönsi kaavasunnitelman lähteneen alkuun väärässä järjestyksessä.

Paikalla oli myös radio ”**Auran Aaltojen**” toimittaja, joka lopuksi haastatteli Nurmirontaa. Asiaa käsiteltiin radion paikallisuutisissa.

Tältä näytti Pääskyvuoren laen maasto, ennen uuden lähiön rakentamista. Kuva Merja Kokkala, 1974.

Lisäksi kerättiin Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen, Pääskyvuoriseuran sekä Varissuuseuran toimesta kansalaisadressi, jossa kaavaa vastustettiin. Nimiä saatiin kokoon n.1600. Myös adressi luovutettiin kaupunginhallituksen puheenjohtajalle Jukka Mikkolalle.

Alueen virkistyskäyttöön jättämisen puolustamiseksi herätettiin uudestaan henkiin aikoinaan autuaasti nukahtanut epävirallinen elin, Itä-Turun neuvottelukunta. Sen muodostavat Itäisten alueiden omakotiyhdistykset ja kaupunginosaseurat. Neuvottelukunnan toimesta kirjoitettiin mm. **Kulma-kunta** -lehteen. Myös Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen uusi puheenjohtaja Reijo Kokkala kirjoitti samasta asiasta.

Apulaiskaupunginjohtaja **Juhani Määttä** kutsuttiin Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen vuosikokoukseen 3.3.1992 selvittämään Pääskyvuoren kaava-asiaa. Tässä kokouksessa päätettiin käydä tutustumassa alueeseen luonnossa. Kaupungin edustajiksi tulisivat apulaiskaupunginjohtaja Juhani Määttän lisäksi arkkitehti **Toivonen** sekä liikennesuunnittelija. Omakotiyhdistystä edustaisivat pj. **Reijo Kokkala, Erik Koski, Harri Höglund, Kimmo Saarinen, Raine Tuominen** ja **Kauko Peltonen**. Käynnin jälkeen pidettäisiin tiedotustilaisuus, johon myös virkamiehet osallistuisivat.

Tämä ”maastotutkimus” myös toteutui. Määttän maininnan mukaan kaava on sijoitettava johonkin Pääskyvuoren kallion ja Kohmon alueen väliseen maastoon. Kiinteistökauppa Valtion kanssa ei välttämättä edellytä rakentamista varsinaiselle kallioalueelle.

Kaikesta vastustuksesta huolimatta kaava-asia eteni varsin pienin muutoksin kaupunginvaltuustoon. Valtuuston kokouksessa 19.4.1993 **Hannu Suhonen** (SMP) ja **Osmo Kivivuori** (vihr.) esittivät kaavan palauttamista. Palauttamisen puolesta puhui myös **Marjukka Laitinen** (kesk.). Palautusesitys äänestettiin kuitenkin kumoon äänin 54-13. Sen jälkeen **Jukka Paaso** (vihr.) esitti kaavan hylkäämistä. Se kaatui vieläkin selvemmin luvuin 59-8.

Kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta Pääskyvuoren Omakotiyhdistys lähetti Ympäristöministeriölle valituksen, jossa ministeriötä pyydettiin jättämään kaava vahvistamatta tai vähintäänkin palauttamaan se uudelleen valmisteluun. Valitus-

Korkein hallinto-oikeus tutustumassa suunnitellun kaavan maastoon. Kuva Sirkka ja Lasse Miettinen

Ennen maastokatselmusta oli Pääskyvuoren koululla keskustelutilaisuus, johon oli kutsuttu Ahtolan, Itäharjun ja Kohmon omakotiyhdistysten edustajat, Nummen pientaloyhdistyksen edustaja sekä edustaja Pääskyvuoriseurasta. Useimmista yhdistyksistä oli edustaja paikalla. Kaikki paikalla olevat näkivät tärkeänä alueen säilyttämisen virkistysalueena.

Pääskyvuoren omakotiyhdistys oli pyytänyt tätä ennen Lounais-Suomen metsäkeskuksesta metsäsuunnittelija **Sirke Kajavaa** tekemään arvion ja lausunnon kaavan alle jäävästä metsäalueesta. Kajavan lausunnossa kerrottiin mm. *"Viherkaistoja on jätetty melko vähän ja niiden merkitys on lähinnä maisemallinen, koska ne ovat erittäin alttiina kulutukselle. Nyt kaavoitetulla alueella on merkitystä ulkoilu- ja virkistysalueena sekä luonnon monimuotoisuuden täydentäjänä. Riittävän suurena, rakentamattomana ja joka puolelta asutuksen ympäröimänä alueena se antaa lähiseudun asukkailla, varsinkin lapsille mahdollisuuden kokea "oikea metsä". Alueen koosta johtuen se kestää melko hyvin kuormitusta ja jo muodostunut polkuverkosto estää omalta osaltaan liiallista kulumista. Alueen metsät ovat säilyneet melko luonnontilaisina ja edustavat tyypeiltään monipuolisesti*

kirjelmä käsitti neljä konekirjoitusliuskaa, joissa seikkaperäisesti tuotiin esille syyt, miksi kaavaa ei pitäisi vahvistaa. Valituskirjelmän laati varatuomari Ilmari Mäkilä ja sen allekirjoittivat puheenjohtaja Reijo Kokkala ja sihteeri **Raija Hukkanen** sekä yksityishenkilönä **Merja Kokkala**.

Koska tiedettiin kaupunginhallituksen valittavan päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, niin myös Pääskyvuoren Omakotiyhdistys päätti valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, vaatiensa koko kaavan kumoamista ja säilyttämistä virkistyskäytössä.

Pääskyvuoren omakotiyhdistyksen sitkeydellä alkuperäistä suunnitelmaa kevennettiin. Muutosta edelsi korkeimman hallinto-oikeuden "jalkautumi-

metsäluontoa, aivan karuista kasvupaikoista hyvin reheviin. Esim. opastetulle luontopolulle löytyisi alueelta runsaasti kohteita”.

Kun korkein hallinto-oikeus käyntinsä jälkeen hyväksyi kaavan, suunnitelmasta oli poistettu kaksi kerrostaloa ja maisemallisesti arvokkaasta alueesta säästettiin rakentamiselta kallion laki. Jotain kuitenkin oli voitettu.

Kaavoituskiistan ratkettua marraskuussa 1997 alueella ryhdyttiin rakennustöihin alkuvuodesta 1998. Ensimmäiset asukkaat muuttivat alueelle kesällä 1999.

Suokadulla ongelmia raskaasta liikenteestä

Rakennustöiden alettua ilmeni uusi omakotiasukkaita harmittava asia. Raskas liikenne uudelle asunto-alueelle ohjattiin kulkemaan Suokadun päähän rakennetun väliaikaisen tien kautta. Uudelta alueelta kuljetettiin tonnikaupalla louhittua kalliota pois ja raskaita rakennusmateriaaleja rakentamista varten. Se rasitti reitin varrella olevia omakotitalojen perustuksia, varsinkin Suokadulla.

Jo keväällä 1998 omakotiyhdistys pyrki selvittämään, kuka tekee talojen kuntotarkastukset ennen räjäytystöiden aloittamista, mutta vastuuhenkilöä ei löytynyt. Raskas ajoneuvoliikenne vaurioitti syksyllä Suokadun taloja ja tuolloinkaan kaupungin kiinteistö- ja rakennusosasto ei ottanut vastuuta asiasta. Nopeusrajoitus kadulle sentään saatiin lasketuksi 30 km/h. Omakotiyhdistys laati kirjelmän asiasta sekä kaupunginhallitukselle että kiinteistö- ja rakennuslautakunnalle. Kirjelmässä vaadittiin kaupunkia selvittämään vaurioiden määrä ja kuka vastaa korjauskuluista. Omakotiyhdistys jakoi myös Suokadun asukkaille kyselyn, jonka avulla kerättiin tiedot syntyneistä vaurioista.

Kiinteistö- ja rakennuslautakunta teki kokouksessaan 16.12.1998 päätöksen kiinteistöjen kuntotarkastuksesta. Kaupungin edustaja kävi tarkastamassa marraskuussa 1998 Suokadun talot ja kirjallinen tarkastuslausunto tuli helmikuussa 1999. Lausunnossa oltiin sitä mieltä, ettei rakennusten vauriot johdu raskasliikenteestä. Katselmus tapahtui kiinteistö- ja rakennuslautakunnan puheenjohtajan **Kjell Lundahnin** ja **Heinosen** aloitteesta. Saimme asiassa julkisuutta mm. **Turun Sanomien** ja Kulmakunnan sivuilla.

Joulukuussa 1998 raskas liikenne Suokadulla loppui, kun uuden alueen pääkatu, **Pääskynlento** valmistui.

Turvallisuutta liikenteeseen

Kun Pääskyvuoren laelle rakennetut talot valmistuivat ja asukkaat muuttivat sinne, Talvitien liikennemäärät lisääntyivät moninkertaisiksi entiseen verrattuna. Omakotiyhdistys ja Pääskyvuoren koulun johtokunta huolestuivat lisääntyneen liikenteen aiheuttamista vaaroista **Talvitie – Pääskynlento** välisellä alueella ja lähettivät 19.2.2001 **kiinteistö- ja rakennuslautakunnalle** kirjelmät, joissa

Suokadun asukkaita yhdessä omakotiyhdistyksen johtokunnan kanssa tutustumassa rakennusalueelle johtavaan väliaikaiseen, viemäriinjalle rakennettuun tiehen, jota pitkin kuorma-autot kuljettivat raskaita kuormia rakennusalueelle ja sieltä pois. Kuva Sirkeka ja Lasse Miettinen

Uudelle alueelle johtavan tien "Pääskynlennon" rakennustyöt. Tien "alle" jäi Talvitie 14:n omakotitalo. Kuva Jaakko Rantanen

omakotiyhdistys esitti korotettuja suojaiteita Talvitie 13:n ja/tai Pääskynlennon Talvitien puoleiseen päähän, sekä Talvitien pysymistä päätienä, jolloin väistämismisvelvollisuus säilyisi Pääskynlentoa kulkevilla. Lisäksi omakotiyhdistys esitti läpiajon kieltävää merkkiä Pääskynlento-Talvitie-Pääskylänkatu sekä Littoistentie –Hännikönkatu –risteyksiin. Omakotiyhdistys tuki myös Pääskytuoren koulun johtokunnan lähettämää kirjelmää. Läpiajokieltomerkki ja nopeusrajoitus 30 km/h saatiin Talvitielle vuonna 2003.

Pääskytuoren koulun johtokunta esitti omassa kirjelmässään pysähtymiskieltoa Talvitielle risteysalueen kohdalle, sekä kevyen liikenteen väylää Pääskynlennolta koulun alueelle. Silloin uudelta asuinalueelta tulevien oppilaiden ei tarvitsisi ajaa risteysalueelle ollenkaan. Liittymä toteutui ulkoilureitin rakentamisen yhteydessä. Koulun johtokunta esitti vielä vilkkuvaloa Talvitielle varoittamaan oppilasliikenteestä ja suojatien poistamista Littoistentieltä ylikulkusillan ja Prisman puolivälistä. Suojatie ei poistunut Littoistentieltä, mutta se sai vilkkuvalot vuonna 2013.

Pääskytuoren omakotiyhdistys esitti kirjelmässään 3.10.2002 ympäristö- ja kaavoituslautakunnalle valaistusta koulun kohdalla olevalle suojatielle, pysäköinnin uudelleenarviointia koulun edustalla ja lapsia -varoituserkkiä Littoistentielle.

16.12.2003 ympäristö- ja kaavoituslautakunta teki päätöksen korotetusta suojaiteesta Talvitie 13 kohdalle. Lähiasukkaille annettiin mahdollisuus kertoa mielipiteensä asiasta 17.9.2004 mennessä. Korotettu suojatie saatiin Talvitielle myös Pääskylänkadun risteykseen

Laukkavuorenkadun ja Fasaanikadun liikennejärjestelyt ovat puhuttaneet asukkaita useaan otteeseen. Liikenne on ollut häiritsevää videovuokraamo Film Town:n (nyk. Lasten liikuntakeskus Mukkelis Makkelis) lähinaapureille. Käytettiin kevyen liikenteen väylää, kun ensin oli ajettu Pääskylänkadun päähän ja todettu sen olevan päättyvä katu sekä tehty u-käännöksiä Littoistentiellä, kun liittymää Laukkavuorenkadulle ei ole kaupungista päin tullessa. Omakotiyhdistys lähetti Laukkavuorenkadun ja Talvikujan asukkaille kyselyn, jossa tiedusteltiin mielipidettä risteyksen uudelleen järjestelyistä. 15 kyselystä palautui kuusi. Valoristeyksen uudelleenjärjestelyä vastusti neljä taloutta ja kaksi hyväksyi suunnitelman

Yhdistys lähetti 11.1.2002 ympäristö- ja kaavoituslautakunnalle kirjelmän. Siinä esitettiin, että jos valoristeyttä muutetaan, niin jo nyt melusta kärsivien Talvikujan ja Laukkavuorenkadun kulmassa olevan kahden omakotitalon asukkaiden suojaksi rakennetaan meluaitaa sekä Littoistentielle että Laukkavuorenkadun varrelle. Lisäksi katsottiin, että pääsy Fasaanikadulta Littoistentielle tulisi sulkea kokonaan.

Ongelma poistui suurelta osin joulun alla 2004, kun videovuokraamo FilmTown muutti Varissuolle.

Väylät rautatien sekä Littoistentien alta

Pääskylvuoren omakotiyhdistys on anonut Karjaan radan alikulkua ensimmäisen kerran jo vuonna 1990. Tunnelia ovat esittäneet myös mm. Pääskylvuoriseura sekä kaupunginvaltuutetut Kjell Lundahn ja Pentti Sokajärvi. Vuonna 1997 siitä saatiin vihdoinkin päätös. Nyt jalankulkijat ja pyöräilijät pääsisivät kätevästi tulevan Punarinnan tunnelin kautta Lausteelle ja takaisin.

Tunnelin valmistuttua vuonna 1997 siitä oli myös vähän harmia, kun muutamat piittaamattomat autoilijat käyttivät tunnelia oikopolkunaan. Tuli ”vähältä piti” tilanteita ja siksi omakotiyhdistys esitti tunnelin reitille betoniporsaita estämään autoliikennettä. Niitä ei kuitenkaan saatu, kieltoa perusteltiin sillä, että porsaat haittaisivat talvikunnossapitoa.

Littoistentien meluaitaa on odotettu Pääskylvuorella vuosikymmenet eli Varissuon lähiön valmistumisesta saakka, jolloin aikanaan niin sanottuna tilapäisratkaisuna johdettiin uuden suurlähiön liikenne Pääskylvuoren omakotialueen läpi. Littoistentien varrella pahimmalla melualueella sijaitsee noin 100 pientaloa. Meluaitaa ei kuitenkaan toistaiseksi ole saatu. Kieltoa on perusteltu mm. suurilla kustannuksilla. Liikennemäärät vähenivät vähän uuden Helsingintien valmistuttua, mutta meluaita olisi silti aiheellinen.

Littoistentien alikulkutunnelin paikasta on käyty monia keskusteluja. Kaavan mukaan sitä on suunniteltu Pääskylänkadun päähän, muina vaihtoehtoina on tuotu esiin Tilhenkadun risteys ja Littoistentielle, Laukkavuoreen johtavan suojatien kohdalle. Pääskylvuoren omakotiyhdistys kannatti jo vuonna 1998 tunnelia alkuperäiseen suunniteltuun paikkaan eli Pääskylänkadun jatkeeksi, koska Talvitien ja

Punarinnantunneli Karjaan radan alta Pääskylvuorelta Lausteelle. Kuva Merja Kokkala

Littoistentien risteykseen olisi tulossa liikennevalot vuoden 1999 aikana. Rahaakin oli kuulemma varattu alikulkua varten. Liikennevalot Talvitien-Littoistentie-Tilhenkadun risteykseen saatiin viimein vuonna 1999. Niitä oli anottu ensimmäisenä jo vuonna 1990. Valot helpottivat liikenteen kulkua vilkasliikenteelliselle Littois-tentielle.

Syyskokouksessa 2003 käytiin laaja keskustelu Pääskylvuorta koskevista hankkeis-ta. Kysymyksiin vastasi ympäristö- ja kaavoituslautakunnan puheenjohtaja Kjell Lundahn. Esillä olivat mm. Hännikönkadun risteyksen liikennevalot (yhdistys on anonut niitä jo 1990), joiden kerrottiin toteutuvan mahdollisesti vuonna 2004, Littoistentien alikulkutunneli, huoltoasematontin muuttaminen kylmäasemaksi sekä kasarmin ja sen lähiympäristön kaavoitus asuntoalueeksi, jonka kerrottiin olevan ajankohtainen vasta valtion ja kaupungin välisen sopimuksen jälkeen. Yhä odotellaan liikennevaloja Hännikönkadun ja Littoistentien risteykseen. Ne ovat kaupungin rahapulan vuoksi edelleen saamatta.

Ympäristö- ja kaavoituslautakunnan puheenjohtaja Kjell Lundahn kertoi yhdis-tyksen vuosikokouksessa 30.11.2004, että Laukkavuorenkadun valoristeuksen uusiminen on "hyllytetty" liian kalliina. Samoin hän kertoi, että lautakunta on hyväksynyt suunnitelman, jonka mukaan Littoistentien pohjoispuolisille alueille asetetaan 30 km/h aluenopeusrajoitus. Myös alikulkutunneli Littois-tentielle on "haudattu" liian kalliina. Lisäksi kevyen liikenteen tunnelille osoitettu alue on niin ahdas, ettei sitä voida toteuttaa lähivuosina.

Littoistentien ylikulkusiltaa oli myös suunniteltu poistettavaksi. Perusteluina oli mm. että on kyseessä valoristeys ja ylikulkusilta vaatii jo ikänsä vuoksi kunnostuk-sen. Ylikulkusilta sai kuitenkin kunnostettuna jäädä turvaamaan lasten koulutietä, mutta senkin päätöksen eteen jouduttiin ponnistelemaan Pääskylvuoren koulun vanhempainyhdistyksessä, Pääskylvuoriseurassa ja Pääskylvuoren omakotiyhdis-tyksessä.

Pyynkatu

Vuonna 1990 Pyynkatu 20:n tontille haettiin poikkeuslupaa rakentaa neljän asun-non rivitalo. Tontilla oleva asemakaava oli vuodelta 1959. Se osoitti tontille liike-rakennusoikeutta, joka nosti tontin rakennusoikeutta. Nykytilanteessa ei alueelle enää ollut tarvetta liikerakennukselle.

Poikkeuslupahakemusta vastaan tekivät muistutuksen useat naapurit sekä Pääs-kyvuoren omakotiyhdistys. Muistutuksissa huomautettiin mm. tontin olevan liian pieni neljän asunnon rivitalolle. Omakotiyhdistyksen 26.1.2000 kiinteistö- ja ra-kennustoimelle jättämässä muistutuksessa perusteltiin, että tontille on esitetty rakennettavaksi rivitalo, jolloin rakennustehokkuus olisi alueen muuta asustusta huomattavasti korkeampi.

Lisäksi muistutettiin, että alueella olevat omakotitalot ovat rakennettu pääosiltaan 1950-60 -luvun vaihteessa ja ne muodostavat sen aikaiseen rakentamistyyliin kuuluvan ympäristön, jota poikkeuslupahakemuksen mukainen rakentaminen oleellisesti muuttaisi. Alueelle myöhemmin rakennettujen omakotitalojen toteutuksessa on otettu huomioon aikaisemmin rakennettu omakotiympäristö. Omakotiyhdistys vaati myös laatimaan tontille asemakaavan, jonka rakennustehokkuus noudattelee ympäristössä olevaa rakennuskantaa.

Valitukset autoivat ja tontille rakennettiin omakotitalo, kuten alueen ympäristöön sopiikin.

Yhdistys päätti vielä kokouksessaan 1.2.2000 vaatia jatkossa, että kaupungin pitää ehdottomasti lähettää omakotiyhdistykselle informaatio aina, kun suunnitellaan kaavamuutoksia. Tiedonkulun tulisi olla avoin molempiin suuntiin.

Kasarmin kaava

Vuonna 2006 toteutuneella maanvaihtosopimuksella Turun kaupunki sai haltuunsa suurimman osan kasarmialueesta valtiolta. Vuonna 2007 pääskyvuorelaisille tuli tieto, että valmisteilla on asemakaavaluonnos varuskunta-alueen rakentamisesta, jossa tavoitteena on toteuttaa uusi asuinalue Itäharjun, Kuralan, Kohmon, Pääskyvuoren ja Varissuon kaupunginosiin Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelman tavoitteiden mukaisesti. Suunnittelun alueen omistaa kaupunki. Uusi katuyhteys muodostetaan sillalla Jaanintien ja Karjakujan risteysalueelta Jaaninajan ylitse. Taiteilijoiden työtiloina toimivat entinen kasarmi- ja ruokalarakennus jäävät alueelle, jossa toiminta voi jatkua. Olemassa oleville luolastoille mietitään uusi käyttö. Kaava-alueen pohjoisosaan esitetään alueet palstanviljelyä varten. Kaupunginosarajoja siirretään siten, että rajat selkiytyvät. Luonnoksia on laadittu kaksi vaihtoehtoa. Uutta kerrosalaa alueelle tulee vaihtoehdosta riippuen noin 27000 - 47000 k-m². Uusia asukkaita tulee noin 550 - 950. Toinen kaavaluonnoksista mahdollistaa lasten päiväkodin rakentamisen yhden asuinrakennuksen maantasokerrokseen.

Kaava-alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa virtaa Jaaninoja, joka on tärkeä kaupunkipuro. Jaaninojan laakso on tärkeä virkistys- ja ulkoilualue lähialueen asukkaille.

Pääskyvuoren omakotiyhdistys on yhdessä alueen muiden yhdistysten kanssa vastustanut rakentamishankkeita. Perusteluina on ollut mm. ulkoilualueiden pieneminen entisestään sekä alueen liikennejärjestelyt, jotka oli aluksi suunniteltu ohjattavaksi ruuhkaisen Talvitie-Littoistentie risteykseen. Omakotiyhdistys onkin lähettänyt kirjelmän kaupungin päättäjille, esittäen Jaanintien nelikaistamista.

Kasarmin alueen kaavasunnitelmasta järjestettiin esittelytilaisuus Pääskyvuoren koululla 2011. Kaavaehdotusten esittelytilaisuudessa runsaslukuinen yleisö suh-

Jaaninoja. Kuva Merja Kokkala

Kasarmin alueen tutustumiskierroksella yhdistyksen puheenjohtaja Reijo Kokkala ja taloudenhoitaja Jaakko Järvinen. Oppaana toimi Christiane Eskolin. Kuva Kulmakunta

tautui alueen asuntorakentamisen kaavoitukseen hyvin kriittisesti. Ajatukset liikkivat välillä kokonaan rakentamatta jättämisen ja rajallisen rakentamisen välillä.

Varikko-alueelle on järjestetty muutamia tutustumiskäyntejä, joissa suunnitelmia on esitelty.

Kaavaa tulee valmistella maltilla. Pääskylvuorella on vielä luontoa, jossa ympärillä asuvat voivat liikkua. Pääskylvuoren päällä sijainneen merkittävän ja ainutlaatuisen luontoalueen tuhoaminen pitäisi jo loppua.

VEROT JA MAKSURASITTEET

Asuntotulovero

Pääskylvuoren kaupunginosan asukasluku moninkertaistui 1970-lukua lähestyttäessä. Palvelut eivät kuitenkaan seuranneet kehityksen mukana. Palvelujen puute olikin asukkaiden huolen aiheena. Tähän Pääskylvuoren Omakotiyhdistys pyrki aktiivisesti saamaan aikaan parannusta.

Palvelujen vajavaisuudesta huolimatta Pääskylvuoren kaupunginosa oli ryhmitelty kiinteistöverotuksessa II alueeksi. Vyöhykkeitä oli kaikkiaan kolme.

Tämä ei ollut Pääskylvuoren asukkaiden mielestä oikeudenmukaista. Pääskylvuoren Omakotiyhdistys teki aloitteen Suomen Pienkiinteistöliitolle, että tämä ryhtyisi toimenpiteisiin asuntotuloverotuksen poistamiseksi. Eihän asuminen yhdistyksen mielestä mitään tuloa ole. Muitakin samantapaisia aloitteita oli tehty. Liiton vuosikokouksessa aloite tuli hyväksytyksi.

Turun Omakoti- ja Pienikiinteistöyhdistysten Keskusyhdistys teki esityksen toimenpiteistä, joilla vyöhykeryhmittelyä korjattaisiin oikeudenmukaisemmaksi. Pari muutakin yhdistystä oli tehnyt samaan tähtäävän esityksen.

Esityksen perusteella Keskusyhdistys nimesi toimikunnan laatimaan esitystä uudeksi vyöhykejaksi ja nimesi V. Leinosen toimikunnan kokoonkutsujaksi. Toimikunnan järjestäytymiskokouksessa Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen edustaja K. E. Nurmirta valittiin toimikunnan puheenjohtajaksi ja **V. Leinonen** sihteeriksi.

Toimikunta kokoontui lukuisia kertoja tutkien karttoja ja vertaillen palveluja ja liikenneolosuhteita. Toimikunnan jäsenet oli valittu eri puolilta kaupunkia, joten he tunsivat hyvin alueensa lähiympäristöineen. Saatuaan työnsä valmiiksi toimikunta antoi esityksensä, jonka keskusyhdistys toimitti verottajalle.

Verottaja palautti kuitenkin esityksen takaisin käsittelemättä. Palauttamisen syyinä oli vyöhykerajojen määrittely katujen mukaan. Verottajan mielestä sen olisi pitänyt perustua kaupunginosaan, kortteleihin ja joissakin tapauksissa jopa tontteihin.

Toimikunnalla alkoi uusi valtava työ. Työ kuitenkin keskeytettiin, kun Suomen Pienkiinteistöliiton vuosikausia kamppailema asuntotulon verotus osittain poistettiin. Laki hyväksyttiin toukokuussa 1973. Sen mukaan enintään 100 000 markkaa verotusarvoltaan olevat kiinteistöt vapautuivat asuntotuloverosta. Tämän arvon ylittävältä osalta verotus oli 3%.

Laki oli Suomen Pienkiinteistöliitolle melkoinen saavutus, vaikka se ei aivan liiton esittämässä muodossa toteutunutkaan. Lain säätäjän tarkoituksena oli verottaa vain ns. luksusasuntoja. Liiton esityksessä lähdettiin siitä että, jos jokin raja oli oltava, niin sen pitää perustua neliöihin, eikä markkamääriin. Neliöitä ei inflaatio syö kuten markkoja. Rajoiksi liitto esitti 150 m² ja jokaisesta lapsesta lisää 20 m².

Liiton esitys oli hyvin perusteltu, sillä 1975 verotuksen kohteeksi vakinaisesta asunnostaan oli joutunut 5 141 taloutta, mutta vuonna 1983 verotettavia oli jo 114 336 taloutta. Verotuskohteiden määrä kasvoi jatkuvasti, vaikka liitto teki jatkuvasti esityksiä verotusrajan nostamiseksi. Vaikka rajaa ajoittain nostettiinkin, niin se ei vastannut edes inflaatiokehitystä. Vuonna 1992 verotuksen piirissä oli jo aivan tavallisia omakotitaloja. Tällöin kiinteistöveron käyttöönoton seurauksena asuntotuloverotus kumottiin.

Katumaan ilmaisluovutus

Huhtikuussa 1968 lehdissä oli kuulutus, jolla määrättyjen katujen varsilla olevat kiinteistönomistajat kutsuttiin kaupungin mittausosaston kokoushuoneeseen 18.4.1968.

Kuulutuksessa mainitut pykälät tarkoittivat ilmaisluovutusvelvollisuutta tonteista katualueeksi. Laissa oli vielä ns. kateuspykälä, joka tarkoitti, että sellainen tontinomistaja, jonka tontista ei katumaata oteta, joutuu maksamaan saman verran minkä muut joutuvat luovuttamaan maana.

Tilaisuuteen saapui joukko Pääskyvuoren asukkaita. Mukana olivat muiden ohella naapurukset **Väinö Arola** ja K. E. Nurmrinta. Jo lähtiessään he olivat sopineet, että Arola ottaa mukaansa lainhuudatuspöytäkirjan. Nurmrintan vastaava paperi oli lainan antaneessa pankissa.

Alkuseremonioitten jälkeen Arola esitti lainhuudatuspöytäkirjansa, josta luki kohdan 25.10.1946 Kairisten yksinäistalon RN:o 1 108 ja Nummen kylän Kuikkulan tilan RN:o 1 30 omistajien ja Turun kaupungin välillä tehdystä asemakaavasopimuksesta: *"Sopimuksen 2. kohdan mukaan tilojen omistajat luovuttavat korvauksetta lainmukaisesti katumaaksi tulevat alueet asemakaavan mukaisesti sen mukaan ja siinä järjestyksessä kuin tontteja myydään"*.

Saman kohdan mukaan kaupunki puolestaan antaa sitoumuksen siitä, että näin luovutetun katumaan kohdalla olevan tontin omistaja ei ole velvollinen kaupungille korvaamaan tämän saman katumaan arvoa".

Kuulutuksia

KUULUTUS

Turun kaupungissa aloitetaan kokouksella kaupungin mittausosaston kokoushuoneessa Linnankatu 55, torstaina 18. päivänä huhtikuuta 1968 klo 10 kaavoitusalueiden jakolain 76. §:n mukainen yleisen alueen mittausoimetus, joka suoritetaan 47. §:n 1. momentin edellyttämässä tarkoituksessa katualueiden erottamiseksi kaupungin omistukseen sekä jonka yhteydessä mahdollisesti suoritetaan epäselvien rajojen määrittämisiä ja poistetaan mitattaviln alueisiin kohdistuvia rasitteita.

oimetus koskee Pääskyvuoren kaupunginosassa Laukkavuorenkadun, Pääskylankadun, Talvikujan ja Talvitien katualueita. Mitattavat alueet muodostuvat seuraavista kiinteistöistä ja alueista: Lähteenmäki RN:o 1va, Kairisten Alistalo RN:o 1va ja Puolustuslaitoksen varikko RN:o 1va Kai-

risen yksinäistaloa, Kuikkula RN:o 1va, Puolustuslaitoksen varikko RN:o 2va, Tammi RN:o 2va ja Kylä RN:o 4va Nummen kylää sekä 28. 2. 1912 maarekisteriin merkityssä Nummen jakokunnan isojaonjärjestyssä N:o 9925 yhteiseksi jätetty tie (litt. VI).

Tähän tilaisuuteen kutsutaan saapumaan kaikki asianomaiset kiinteistönomistajat ja rajanaapurit sekä rasite-, vuokra- tai muun nautintoikeuden haltijat ja kehoitetaan heitä ottamaan mukaansa toimituksen alaisia kiinteistöjä koskevat kartat ja asiakirjat sekä esittämään selvitys on. us- tai muusta oikeudestaan. Samalla huomautetaan, ettei asianosaisten poissaolo estä toimituksen suorittamista.

Turussa huhtikuun 4 päivänä 1968.

Antti Jaakkola
kiinteistöinsinööri

Mittausosasto, Linnankatu 55
puh. 20567/244

Yllä olevalla kuulutuksella kutsuttiin Pääskyvuoren kiinteistönomistajia katumaan ilmaisluvutusta koskevaan kokoukseen.

Tämä oli tilaisuuden puheenjohtajalle täysin uutta. Hän ei tuntenut edellä mainittua sopimusta. Hän totesi kuitenkin, että asia on Rinteen perikunnan maista erotettujen tontinomistajien kohdalta selvä ja he voivat poistua kokouksesta.

Muiden osalta asian käsittelyyn tuhraantui koko päivä. Lopputulos oli kuitenkin se, että kaikki Pääskyvuorella vapautuivat katumaan ilmaisluvutuksesta, koska suurin osa kaupunginosan tonteista kuului mainitun sopimuksen piiriin.

Jätevesimaksut

Vuonna 1972 valmisteltiin jätevesilakia. Kaupunki antoi määräyksen talokohtaisten lietekaivojen (tankkien) täyttämisestä viemärikorkeuteen ja tämän korkeuden valamisesta betonilla.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen aloitteesta Keskusyhdistys järjesti suuren kokouksen Wähäväkisten talon juhlasaliin 27.11.1972 käsittelemään jätevesiasiaa.

Kokous oli kerännyt paikalle runsaasti omakotiväkeä. Siellä Pääskyvuoren omakotiyhdistyksen puheenjohtaja Arvo Rantala esitti yhdistyksensä kannanoton jätevesiasiaassa: "Yhdistyksemme kannanoton mukaan olemme valmiit maksamaan jätevesimaksua kohtuullisesti. Kohtuus on mielestämme se, ettei vuotuinen jätevesimaksu saa nousta nykyisiä kustannuksia korkeammaksi, siis sen verran mitä nykyisin maksaa tankkien tyhjen-

nys ja vuotuinen tarkastusmaksu. Mittarin näyttämä puhtaan veden kulutus ei mielestämme ole oikea mittapuu jäteveden määrän laskemiseen. Keski kaupungilla menevät sadevedetkin viemäreihin. Omakotialueilla sen sijaan puhdasta vettä käytetään runsaasti kasteluun. Se vesi ei mene viemäreihin, vaan antaa silmän iloa muillekin kuin tontin omistajalle”.

Rantalan puheenvuoro sai yleistä kannatusta. Ilmeni kuitenkin, ettei monessakaan yhdistyksessä oltu vielä käsitelty asiaa. Paikalle saapuneista kaupunginvaltuutetuista jotkut arvelivat olevan vaikeaa arvioida kasteluun käytetyn veden määrää.

Tankkien poistamisen arveltiin aiheuttavan mahdollisesti viemäreiden tukkeutumista. Oltiin sitä mieltä, ettei pääjohtojen tukkeutumista pidä laskuttaa tontinomistajia.

Hulevesi

Hulevesimaksu on myös ollut asia, jota vastaan Pääskyvuoren omakotiyhdistys yhdessä TPK:n kanssa on taistellut. Turun vesilaitoksen mukaan taivaalta tulevien vesien johtaminen viemäriverkostoon kuormittaa jätevesijärjestelmää liikaa.

Niin varmaan onkin, mutta vanhoilla omakotialueilla kuten Pääskyvuorella suuri osa sadevesistä kerätään tynnyreihin ja käytetään pihojen kasteluvesinä. Lisäksi monet hulevesikaivot sijaitsevat hankalissa paikoissa tonttiin nähden. Huleveden johtaminen näihin kaivoihin olisi kallista ja hankalaa. Vesilaitoksen hinnoittelukin olisi määräytynyt kiinteistön asukasluvun mukaan, viisihenkinen perhe maksaisi enemmän kuin yksin asuva, vaikka tontit olisivat samankokoisia. Tätä vastaan yhdistykset taistelivat pitkään. Omakotiasukkaille tuli käsitys, että kun Turkuun rakennetaan uusi jäteveden puhdistamo, niin sen maksajiksi joutuvat omakotiasukkaat.

Vesilaitos ratkaisi asian myöhemmin edukseen alkamalla periä ylimääräistä jätevesimaksua.

Nuohoustaksat

Nuohouskohteet olivat huomattavasti vähentyneet keskuslämmityksen ja sähköliesien käyttöönoton seurauksena. Nuohoojamestarit pelkäsivät tulojensa vähenemistä. He tekivätkin Sisäasiainministeriölle esityksen uudeksi nuohousasetukseksi. Ministeriö hyväksyi asetuksen vuonna 1979. Asetuksella moninkertaistettiin nuohousmaksuja ja otettiin pakollisten nuohouskohteiden piiriin kohteita, joilla ei ollut, asiantuntijoiden mukaan, mitään tekemistä paloturvallisuuden kanssa. Tällaisia kohteita olivat mm. saunan kiukaat ja padat sekä ilmanvaihtohormit. Lisäksi siihen kuului keskuslämmityskattila. Viimemainitun puhdistukseen ei suinkaan riittänyt pari kertaa vuodessa tapahtuva nuohoojan suorittama puhdistus. Puhdistus asiakkaan toimesta oli toimitettava huomattavasti useammin, lähes viikoittain, lämpöaloudellisista syistä.

Laskutuskäytäntökin oli tämän asetuksen aikana erittäin kirjavaa. Löytyi esimerkkejä, jolloin kahdesta täysin yhdenvertaisesta kohteesta toisesta oli laskutettu 152 mk ja toisesta 76 mk vuodessa.

Omakotiyhdistys joutui selvittämään paljon näitä laskutusten epäselvyyksiä, kehoittaen olemaan tarkkana, ettei laskuteta tekemättömästä työstä.

Suomen Pienkiinteistöliitto lähti asiassa heti liikkeelle. Tuloksena oli uuden nuohoustoimikunnan perustaminen, johon liittokin sai edustajansa. Liittoa toimikunnassa edusti toiminnanjohtaja Reijo Pouri.

Myöhemmin myös liittoon perutettiin nuohoustoimikunta. Sen yhtenä jäsenenä oli yhdistyksestämme Erik Koski, alan asiantuntijana. Hän teki paljon työtä asiassa. Hänen esityksensä tuli liiton nuohoustoimikunnassa hyväksytyä sellaisenaan. Lähes sellaisenaan sen hyväksyi myös Sisäasiainministeriö. Esityksen kävi sisäasiainministerille luovuttamassa lähetystö liiton puheenjohtajan Aulis Packalenin johdolla. Erik Koski oli mukana lähetystössä valistamassa ministeriä suullisesti.

Uudessa asetuksessa poistuivat pakollisina kohteina saunan padat ja kiukaat sekä muut kohteet, joilla ei paloturvallisuuden kannalta ollut mitään tekemistä. Asetus määritteli vain nuohouskohteiden yksiköt. Yksikköjen hinnat jäivät kuntien päätäntävaltaan.

Yksikköhintojen määrittelyssä käännyttiin Turun Pientalojen Keskusjärjestön puoleen. Tällöin Erik Koski teki yhdessä TPK:n silloisen puheenjohtajan Taisto Suvannon kanssa mittavan työn kartoittaen koko kaupungin omakotialueiden nuohouskohteet. Laskelman perusteella Keskusjärjestö esitti, ettei korotustarvetta taksoihin ole. Vaikka kaupunginvaltuusto korottikin taksoja, niin esityksen ansiosta korotus jäi varsin kohtuulliseksi.

Muuta toimintaa

LIIKUNTAHARRASTUKSET

Lasten kilpailut

Lasten lukumäärän kasvaessa alkoi Pääskyvuoren Omakotiyhdistys järjestää hiihtokilpailuja lapsille ja nuorisolle. Alussa pienimmät hiihtivät lyhyempää lattiaa Hurttivuoren viereisellä pellolla. Isommat pääsivät metsiin vaihtelevampaan maastoon.

Osanotto oli heti alusta alkaen runsasta. Vuonna 1957, jolloin kilpailut aloitettiin, oli loppuun asti hiihtäneitä 70.

Kun hiihtäjiä oli paljon, niin tarvittiin myös paljon toimitsijoita. Koko johtokunta oli mukana ja lisäksi joukko paikkakunnan urheiluhenkisiä ihmisiä. Päätuomarina toimi **Kalle Tuomi**.

Kun Hurttivuoren kerrostalot rakennettiin, niin jouduttiin hiihtopaikkaa muuttamaan. Siirryttiin Laukkavuoren viereiselle pellolle. Sekin alue rakennettiin. Tällöin jouduttiin siirtymään kokonaan metsään. Toimitsijoita tarvittiin tästä syystä lisää. Pienimpien ladun varrella oli toimitsijoita niin paljon, että lapset olivat koko ajan jonkun näköetäisyydellä.

”Paperisota” oli ulkona pakkasessa hankalaa. Tilanne parani, kun Pääskyvuoren koulu valmistui. Koulun tiloissa voitiin lämpimässä tarjota lapsille kuumaa mehua ja toimitsijoille kahvit. Myös tulosten laskenta sujui lämpimässä paremmin.

Palkintojen jakokin tapahtui koulun tiloissa vielä kilpailupäivänä, kun tulokset oli ensin laskettu. Kolme ensimmäistä saivat palkinnokseen pokaalin tai lusikan. Kaikki osanottajat saivat jonkinlaisen palkinnon. Palkinnot oli yleensä saatu lahjoituksina.

Hiihtäjien määrä kasvoi vuosi vuodelta. Parhaimpina vuosina osanottajia oli toista sataa.

Lapset kuitenkin kasvavat. Ikärakenne muuttui vähitellen Pääskyvuorella sellaiseksi, ettei uusia lapsia tullut sanottavasti aikuistuneiden tilalle. Osanottajien määrä alkoi vähetä. Lopulta ne kävivät niin vähiin, ettei kilpailuja enää järjestetty. Toistakymmentä vuotta tätä harrastusta kuitenkin kesti.

Aikuisten kilpailut

Myös aikuisten kilpailuja järjestettiin. Turun Omakoti- ja Pienkiinteistöyhdistysten Keskusyhdistyksessä toimi urheilujaosto. Sitä veti Keskusyhdistyksen sihteeri vääpeli evp. **J. A. Heino**. Jaoston jäsenet olivat eri yhdistyksistä. Pääskyvuoren yhdistyksestä urheilujaostossa toimi ensin **Armas Koskelainen** ja hänen jälkeensä **Vieno Rautala**. Viimeisenä oli **Tuure Hovi** siihen saakka, kun urheilujaosto Keskusyhdistyksessä loppui.

Keskusyhdistyksenkin kilpailut olivat pääasiassa hiihtokilpailuja. Niitä pidettiin vuosittain eri yhdistysten alueilla. Sarjoja oli paljon. miehillä, ikämiehillä ja yli-ikämiehillä olivat omat sarjansa. Naisilla oli vastaavat sarjat, mutta naisten osanotto oli vähäistä. Myös lapsilla oli eri ikäluokkiin perustuvat sarjat. Kun matkat kilpailupaikoille olivat monesti pitkiä, niin lasten osanotto oli paljon vähäisempää kuin Pääskyvuoren lasten kilpailuissa.

Pääskyvuoren miehet pärjäsivät kilpailuissa hyvin. Monesti Pääskyvuorelle tuli kaksoisvoitto. Armas Koskelainen voitti oman sarjansa ja **I. Taivula** sijoittui hopeatilalle.

Kesällä 1961 järjestettiin Artukaisten kentällä myös köydenvetokilpailu. Varsinaisen palkinnon lisäksi kilpailtiin kiertopalkinnosta. Kiertopalkinto piti voittaa

Hiihtokilpailijoita. Kuva Omakotilehti

"Pohjoinen ja etelä taistelevat" pihajuhlissa. Kuva Omakotilehti

kolme kertaa peräkkäin, niin sen sai omaksi. Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen joukkue voitti kilpailun. Liekö Pääskylvuoren voitto ollut niin ylivoimainen, etteivät muut uskaltaneet toista kertaa mukaan. Niin jäi kiertopalkintokin Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen haltuun.

NAISTEN TOIMINTAA

”Kaiken takana on nainen”, niin sanotaan laulussa ja paikkansa se pitää myös yhdistystoiminnassa. Pääskylvuoren omakotinaiset toimivat aktiivisesti lähes 30 vuotta parhaimmillaan 23 naisen voimin. Ilman naisjaostoa olisivat monet yhdistyksen tapahtumat jääneet järjestämättä.

Vuoden 1975 syyskokouksessa otettiin esille jaostojen perustaminen yhdistykselle. Ehdotettiin perustettavaksi liikuntajaosto ja naisjaosto.

Liikuntajaoston perustaminen ei kuitenkaan saanut kannatusta. Naisjaosto sen sijaan päätettiin perustaa. Eeva Hovi lupautui naisjaoston vetäjäksi. Niin lähti toiminta alkuun.

Tämä ei toki ollut ihan ensimmäinen kerta, jolloin naiset toimivat. Jo vuonna 1950 naiset järjestivät illanvieton. Se oli kuitenkin yksittäistapaus. Mitään jatkuvampaa toimintaa ei siitä alkanut. Toistakymmentä vuotta myöhemmin yritettiin naisjaoston toimintaa tosissaan aloittaa. Sitä perustamaan valittiin kaksi rouvaa, **Aaltonen** ja **Savikko**. Toiminta ei kuitenkaan sillä kertaa lähtenyt käyntiin.

Toisin kävi nyt. Jo joulukuussa naiset kokoontuivat pohtimaan toimenpiteitä. Vielä ei mukana ollut kuin kolme naista. Heti seuraavan vuoden alussa, tammikuun 6. päivänä naiset kokoontuivat uudelleen. Se tapahtui samanaikaisesti johtokunnan kokouksen kanssa, josta muodostuikin pysyvä tapa.

Tähän tammikuun kokoukseen oli kutsuttu vieraaksi **Laina Jutila** Turun Pientalojen Keskusjärjestön naisjaostosta. Jutila oli TPK:n naisjaoston puheenjohtaja. Häneltä naiset saivat evästyksiä, miten muiden yhdistysten naisjaostot toimivat.

Vaikka alussa ei naisia kovin runsaslukuisesti mukana ollutkaan, niin toiminta lähti ripeästi alkuun. Toukokuussa 1976 naisjaosto järjesti retken Lepaan puutarhaopilaitoksiin. Ruokailu tapahtui seitsemän kilometrin päässä Lepaalta sijaitsevassa Liikeliiton loma- ja kurssikeskus **Petäyksessä**. Paluumatkalla poikettiin vielä Humppilan lasitehtaalla.

Jaostolla ei aluksi ollut mitään varoja. Yhdistyksen hiihtokilpailutoimintakin oli loppunut. Hiihtokilpailutilille oli kuitenkin jäänyt jonkin verran varoja. Johtokunta teki vuoden 1976 vuosikokoukselle esityksen näiden varojen luovuttamisesta naistoimikunnalle pesämunaksi. Vuosikokous hyväksyi esityksen yksimielisesti, lisäten siihen kuitenkin ponnin, jolla naisjaosto velvoitettiin tarpeen tullen tukemaan rahallisesti pääyhdistystä sitten, kun sillä on varaa siihen.

Pääskylvuoren omakotiyhdistyksen aktiiveja palkittiin yhdistyksen viirillä ja ansiomerkeillä 60-vuotisjuhlien yhteydessä. Henkilöt vasemmalta Seija Salokunnas, Jaakko Järvinen, kultainen ansiomerkki, Helena Rantala, Alli Numminen, Reijo Kokkala, hopeinen ansiomerkki, Leena Kaita, Saara Henriksson ja Raija Hukkanen, hopeinen ansiomerkki.

Alussa **Eeva Hovi** oli naisjaoston "kaikki kaikessa". Pikkuhiljaa jaoston jäsenmäärä kasvoi noin kahteenkymmeneen. Sellaisena se sitten pysyttelikin. Joitakin jäi matkan varrella pois, mutta uusia tuli mukaan saman verran.

Vuonna 1978 jaosto järjestäytyi. Sen puheenjohtajana jatkoi Eeva Hovi, varapuheenjohtajaksi valittiin **Seija Salokunnas**, sihteeriksi **Eira Kujanpää** ja rahastonhoitajaksi **Eila Haapasalo**.

Kuuden vuoden kuluttua toimihenkilöt vaihtuivat. Puheenjohtajaksi valittiin Seija Salokunnas, varapuheenjohtajaksi **Helena Rantala**, sihteeriksi **Anna-Liisa Halmesmaa** ja rahastonhoitajaksi **Maija Vuorela**. Tämän jälkeen toimihenkilöt vaihtuivat useampaankin kertaan, vain Maija Vuorela oli koko ajan rahastonhoitajana.

Koko toimintansa ajan naisjaosto on toiminut aktiivisesti. Se järjesti lukuisia teatterimatkoja sekä retkiä eri kohteisiin. Jokavuotisia tapahtumia olivat pitkään Turun Toimiupseerikerholla järjestetyt tanssiaiset. Niissä oli tavallisesti muutakin ohjelmaa sekä arpajaiset. Lisäksi naisjaoston järjestäminä järjestettiin jokavuotiset joulumyyjäiset, jossa herkulliset leipomukset ja einekset sekä taidokkaat käsitöt tekivät hyvin kauppansa.

Sekä johtokunta, että naisjaosto kokoontuivat samanaikaisesti Pääskylvuoren koulun ruokasalissa. Vuonna 1978 kokoushuoneen vuokra koulussa nousi yli 300%. Naisjaosto maksoi kokoushuoneen vuokran. Naisjaoston varapuheenjohtaja Seija Salokunnas neuvotteli edullisemman kokouspaikan Hurttivuoren seurakuntatalosta. Paitsi taloudellisesta, niin siitä oli myös käytännön etua. Seurakuntatalossa naisjaosto kokoontui yläkerrassa ja johtokunta alakerrassa. Kokoukset eivät enää häirinneet toisiaan. Ainoa kielteinen puoli oli, että kokoukset oli aloitettava, seurakunnan omien toimintojen takia, jonkin verran myöhemmin.

Suomen pienkiinteistöliiton vuoden 1982 liittokokous oli Oulussa. Siellä oli ruokailut, majoitukset ym. koottu yhdeksi paketiksi. Paketin hinta oli 500 mk. Lisäksi oli pitkä matka lisäksi kuluja. Jäsenmäärän perusteella Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksellä olisi ollut oikeus kolmeen kokousedustajaan, jotka syyskokous oli valinnut. Yhdistyksellä ei kuitenkaan ollut varaa lähettää kuin kaksi edustajaa. Johtokunnassa päätettiin, että valitut voivat keskenään sopia ketkä lähtevät, jotta ei olisi ketään syrjitty. Naisjaosto tuli kuitenkin avuksi ja antoi matkaa varten 1500 mk, eli kaikkien pakettimaksun. Varsinaisista yhdistyksen varoista jäi kustannettavaksi vain matkakulut. Näin saatiin kokoukseen täysi edustus.

Paitsi viihteellistä toimintaa, niin naisjaosto harrasti myös humanitääristä toimintaa. TYKS:n lasten osastolle jaosto lahjoitti monena vuotena leluja lapsipotilaiden viihdyttämiseksi. Vuonna 1993 naisjaosto teki Hirvensalon Moikoisiin rakennettavan Saattohoitokodin rakennushankkeeseen lahjoituksen, saaden rakennuksen seinätiileen oman laatan.

Kulttuuripuoltakaan ei unohdettu. Vuoden 1980 alkupuolella kaupungin kulttuuri-toimisto lähetti yhdistyksille kirjeitä, joissa ilmoitettiin kaupungin tukevan kulttuuritoimintaa ja kehoitettiin yhdistyksiä tekemään esityksiä. Myös Pääskylvuoren Omakotiyhdistys sai tällaisen kirjeen.

Kirjeen johdosta johtokunta päätti nimetä K. E. Nurmirinnan neuvottelijaksi kulttuuritoimistoon. Kirjelmä lähetettiin edelleen naisjaostolle, joka voisi määritellä mitä haluttaisiin harrastaa. Naisjaosto päätti esittää lausuntapiirin ja nypläyspiirin perustamista Pääskylvuoren koulun tiloihin. Neuvottelijaksi he nimesivät **Eeva Nurmirinnan**.

Saamansa tehtävän mukaisesti Nurmirinnat kävivät kulttuuritoimistossa, jossa em. piirin perustamiseen suhtauduttiin myönteisesti. Siellä luvattiin varata Pääskylvuoren koulusta tilat ja hankkia ohjaajat. Meni kuitenkin toista vuotta aikaa ennen kuin toimintaa päästiin aloittamaan. Ohjaajien etsintä oli vienyt aikaa.

Molemmat piirit toimivatkin alkuun päästyään ripeästi. Osanottajia oli kauempaa-kin. Vaikka aloite lähti omakotiyhdistyksestä, niin kulttuuritoimiston ehtona oli, että piirit ovat vapaita kaikille halukkaille.

Yli viisivuotisen toimintansa aikana lausuntapiiri piti lukuisia lausuntailtoja ohjaajansa lausuntataiteilija **Hilkka Karhun** johdolla. Myös nypläyspiiri onnistui hyvin. Sen osanottajista Eila Haapasalo on itsekin ohjannut nypläystä työväenopistolla. Laman ja säästötoimenpiteiden vuoksi piirit kuitenkin lopetettiin.

Naisjaoston aloitteesta toimeenpantiin Pääskylvuoren koulun tiloissa harrastenäyttely 22.-30.3.1986. Näyttely oli laaja ja monipuolinen. Se käsitteli erilaisia käsitöitä, kansallispuvuista alkaen, tauluja, kirjoja ja jopa kelloja.

Näyttely oli varsin suuritöinen ja sen kestäessä paikalla piti olla aina pari valvojaa ja opastajaa. Tähän osallistui naisjaoston lisäksi koko johtokunta sekä näytteilleasettajat.

Näyttelyyn kävi tutustumassa paljon vieraita muistakin yhdistyksistä. Oman koulun oppilaat kävivät luokittain opettajiensa johdolla. Avajaistilaisuuteen olivat lehdet lähettäneet toimittajiaan, jotka antoivat lehdissään myönteistä palautetta.

Pikkuhiljaa naisten toiminta alkoi hiipua, kun jäsenten ikä alkoi painaa, eikä uusia jäseniä saatu mukaan toimintaan. Niinpä esim. suuren suosion saaneita joulu-myyjäisiä ei enää järjestetty vuonna 2002. Viimeinen tapahtuma naisjaoston järjestämänä yhdessä Pääskylvuoriseuran kanssa, oli pihatapahtuma toukokuussa 2002 Tilhen kentällä, jonne oli saatu monenlaista ohjelmaa.

Lisää jäseniä yritettiin saada toimintaan mukaan mm. mainoskirjeellä, joita jaettiin postilaatikoihin. Tämäkään ei tuottanut tulosta, siksi päätettiin toistaiseksi lakkauttaa naisjaosto 1.4.2003 ja sen keräämät varat siirrettiin omakotiyhdistyksen käyttöön. Onneksi kuitenkin johtokuntaan saatiin muutama naisjäsen.

Urheilukenttäasiat

Hännikönkadun ja Littoistentien kulmaukseen saatiin lapsille pallokenttä. Omakotiyhdistys esitti kentän saamista myös talvikäyttöön. Kaupunki oli asialle myötämielinen, mutta ei uskaltanut antaa lupaa käyttää palokaivojen vettä. Vasta, kun alueelle tuli vesijohto, niin kenttä jäädettiin.

Kaupungin taholta esitettiin omakotiyhdistykselle valvojan järjestämistä luistinkentälle. Yhdistyksen jäsen, muutaman vuoden johtokunnassakin ollut, Anni Nieminen otti hoitaakseen valvojan tehtävät.

Useaan otteeseen Omakotiyhdistys oli anonut urheilukenttää Pääskylvuorelle. Kun asia ei näyttänyt etenevän, niin yhdistys anoi kansakoulun pihavälineiden käyttöoikeutta koulun vapaa-aikoina ja alle kouluikäisille lapsille. Anomukseen ei suostuttu. Perusteluna oli valvonnan vaikeus. Samassa vastauksessa ilmoitettiin Pääskylvuoren koulun pian saavan urheilukentän.

Urheilukentän rakentamiseen hyväksyttiin ensi kerran määräraha vuonna 1963.

Kesti kuitenkin vielä muutaman vuoden, ennen kuin kenttää alettiin rakentaa rantaradan viereen (Tilhen kenttä/Kuukkelinpuisto). Tämän lisäksi koululle rakennettiin oma kenttä.

Vuonna 2015 kaupunki alkoi suunnitella mm. Tilhen kentän vuokraamista seuralle. Se sai aikaan ison vastalause-ryöpyyn. Ainakaan toistaiseksi ei kentän vuokraamisesta ei ole päätöstä.

Yhdistykselle oma viiri

Omakotiyhdistys oli pitkään suunnitellut teettävänsä oman viirin. Pohjana käytettäisiin yhdistyksen logoa, jonka on aikanaan suunnitellut ja piirtänyt pääskyvuorelainen taiteilija **Usko Toivo**, jonka omakotitalo Hännikönkadulla logossa komeilee. Koska viiriin haluttiin myös värejä, pyydettiin muutamilta lapsilta väri-tysehdotuksia, joista sitten valittiin yksi. Värejä ”hiottiin” vielä tietotekniikan avulla ja niin viiri sai lopullisen mallinsa ja sitä tilattiin 10 kpl lokakuussa 2002.

Ensimmäinen viiri luovutettiin yhdistyksen monivuotiselle sihteerille **Raija Hukkaselle**, joka väitteli tohtoriksi. Ensimmäinen numeroitu viiri luovutettiin yhdistyksen entiselle puheenjohtajalle ja pitkäaikaiselle johtokunnan jäsenelle **Erik Koskelle**, hänen täyttäessään 90 vuotta vuonna 2003. Lisäksi luovutettiin viiri yhdistyksen puheenjohtajalle **Reijo Kokkalalle** hänen täyttäessään 50 vuotta sekä **Pääskyvuorisearalle**, joka täytti 20 vuotta vuonna 2004.

Yhdistys on toiminnassaan muistanut myös lähimmäisiään ottamalla osaa moniin yleishyödyllisiin keräyksiin. MediHeli on ollut mm. kohde, jota on kannatettu useammankin kerran lahjoituksella. Naisjaosto on lisäksi vienyt leluja lapsipotilaille ja lahjoittanut keräämiään varoja esim. Karinakodille ja astmalapsille. Lisäksi Pääskyvuoren koulun oppilaille on joka kevät luovutettu stipendejä.

Omakotitalkkaritoiminta

Yhdistyksemme liittyi Suomen omakotiliiton käynnistämään asumisapu/kylätalkkariprojektiin. Ensimmäinen omakotitalkkarimme oli **Riina Rissanen**, joka aloitti työt 17.10.2005. Siitä saatujen hyvien kokemusten myötä sitä on myös jatkettu tähän päivään asti lyhyitä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Omakotitalkkari käy siivoamassa sekä tekemässä pihatöitä ja pienimuotoista kiinteistön kunnostusta. Keskittymällä fyysisiin työsuorituksiin tuodaan omakotiasukkaille niitä palveluja, jotka eniten auttavat kotona asumista. Luvanvaraisia

ammattiosaamista vaativia töitä ei tehdä, vaan ajatuksena on antaa naapuri-apua ja jokamiestyötä.

Omakotitalkkarista on tiedotettu jäsenille talouksiin jaetuissa tiedotteissa. Yhdistyksemme vastuuhenkilö omakotitalkkaritoiminnassa on **Jaakko Järvinen**. Palvelu on jäsenetu yhdistyksemme jäsenille ja siitä saa tehdä myös kotitalousvähennyksen verotuksessa. Omakotitalkkaritoimintaa Turussa on myös Turun Pientalo -Säätiöllä. Tällä hetkellä omakotitalkkareita on jo noin 200 kpl yli 120 yhdistyksessä.

Kotisivu

Pääskyvuoren omakotiyhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta www.turunpientalot.fi/paaskyvuori. Kotisivuilla pyritään tiedottamaan asukkaille ajankohtaisista asioista. Sieltä löytyvät myös mm. puheenjohtajan ja sihteerin yhteystiedot.

Yleinen viihtyvyys

Omakotiyhdistys lähetti 18.9.2001 kirjelmän ympäristö- ja kaavoituslautakunnalle koskien uuden asuinalueen ulkoilureittien pikaista rakentamista. Kirjelmässä kiinnitettiin huomiota varsinkin Pääskynlennon vasemmalle puolelle, vanhaa tykkietä kulkevaan reittiin, joka oli jo turvallisuuskysymys. Alueen lapset leikkivät mielellään ko. paikassa, jossa keväisin ja syksyisin oli vettä paikoitellen aikuista ihmistä vyötäröön asti, koska As.oy Lehtolaakson valumavedet valuiivat ulkoilureitille. Lisäksi alueen märkyys aiheutti suurta haittaa Törmäpääskyn varrella oleville omakotitaloille.

Rentukka-projekti järjesti Jaaninojan ympäristössä useammatkin talkoot, joissa

Omakotitalkkarien "vahdinvaihto", vanha talkkarimme opastaa uutta. Kuva Jaakko Järvinen

tehtiin harvennushakkuita ja haketettiin polkua. Lisäksi viheryksikkö raivasi itse Jaaninojaa. Lopputuloksesta tuli todella onnistunut. Yhdessä Rentukka-projektin kanssa käytiin katsomassa myös vanhan tykkien reittiä ja suunniteltiin sen kunnostamista ja jatkamista ulkoilureittinä Jaaninojalle asti talkoilla. Ikävä kyllä jostain syystä talkoot eivät koskaan toteutuneet. Viheryksikkö raivasi ulkoilureitiksi Suokadun länsipuolen omakotitalojen takana kulkevan polun harventamalla umpenkasvanutta metsikköä ja hakettamalla polun

Pääskyvuoren omakotiyhdistys on osallistunut Tavoite II ohjelman tiedotus- ja keskustelutilaisuuksiin alueen viheralueiden kunnostamisen edistämiseksi. Kokouksissa on tuotu esille tarve saada uuden asuinalueen ympäristö kunnostettua ja polut aukaistua rakennusjätteistä. Myös muiden alueellamme olevien viheralueiden ja polkujen kunnostustarpeesta on keskusteltu sekä kannatettu Jaaninojan ympäristön kehittämistä viihtyisämmäksi.

Lisäksi on esitetty viheristutuksia välille Littoistentie-Kalevantie Hänniköngkadun risteykseen asti. Istutukset toimisivat melun ja saasteiden estäjinä alueen omakotiasutukselle sekä lisäisivät yleistä viihtyvyyttä.

Pääskynlennon varrelle olevan leikkipaikan "Satupiirin" rakentaminen aloitettiin syksyllä 2004. Keväällä 2005 se valmistui ja on ollut lähiasukkaiden sekä koulu-
laisten ahkerassa käytössä.

Yhteistoimintaa paikallisesti

Pääskyvuoren omakotiyhdistys on tehnyt yhteistyötä alueen yhdistysten ja yritysten kanssa. Esim. **Turkuseuran** järjestämä pihakilpailu on hoidettu yhdessä Pääskyvuoriseuran kanssa vuosina 1994 ja 1998. Vuonna 2002 Turkuseura järjesti myös pihakilpailun, mutta koska pihojen kiertäminen, nyt myös talvella, koettiin liian raskaaksi tehtäväksi, ei kilpailuun osallistuttu.

Yhdistyksen pitkäaikainen yhteistyökumppani **Teboil-huoltamo** vaihtoi ensin omistajaa ja muuttui kylmäsemaksi vuonna 2001.

Pro-Jaani -hankeessa Jaanin paloaseman säilyttämisen puolesta on omakotiyhdistys ollut mukana vuodesta 2012 alueen muiden yhdistysten kanssa.

Turku-seuran innottamien kaupungiosaviikkojen järjestämisissä tilaisuuksissa on yhdistys myös ollut mukana Pääskyvuoriseuran kanssa, mutta aktiivisia osaanottajia järjestelyihin on löytynyt huonosti.

Siivoustalkoita eri puolella Pääskyvuorta on järjestetty muutamia kertoja mm. viheryksikön ja ympäristö - ja kaavoitusviraston ehdotuksesta. Siivottu on mm. koulun viereisen kallion alapuolta romuista ja Karhunojan reunoja pujosta. Jäsen-
ten osaanotto näissäkin on ollut vähäistä.

Tikankadun Teboil huoltoasema, kun se oli vielä huoltoasema. Kuva Merja Kokkala

Kaupunkikohtainen toiminta

Koko kaupunkia kattavaa yhteistä elintä kaivattiin. Niinpä Räntämäen Asunnonomistajain Yhdistys kutsui koolle kokouksen ravintola **Pyöreään kulmaan** 13.12.1948. Pyöreä kulma sijaitsi Yliopistonkadun ja Humalistonkadun kulmauksessa, Kutsun olivat saaneet kaikki Turussa toimivat omakotiyhdistykset. Kutsua noudatti 12 yhdistystä.

Yksimielisesti kokous päättikin perustaa keskuselimen. Sen nimeksi hyväksyttiin **Turun Omakoti- ja Pienkiinteistöyhdistysten keskusyhdistys r.y.** Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Ivar Saarinen** Räntämäen Asunnonomistajain Yhdistyksestä. Hän hoiti tätä tehtävää 19 vuotta. Ensimmäinen sihteeri, **Otto Ruohonen** hoiti tehtävää lyhyehkön ajan, mutta toimi rahastonhoitajana pitkään, peräti 23 vuotta. Hän oli perustajajäsenistä pisimpään johtokunnan jäsenenä.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen kutsun sai perustavaan kokoukseen, mutta silloin ei vielä oltu kypsiä liittymään. Keskusyhdistys lähetti vuosikokouksensa edellä useita kertoja kehotuksia jäseneksi liittymiseksi. Aina kuitenkin päädyttiin tarkkailijan lähettämiseen Keskusyhdistyksen vuosikokoukseen.

Liittyminen oli jälleen esillä Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen vuosikokouksessa 1954. Jälleen ehdotettiin tarkkailijan lähettämistä. Silloin Arvo Rantala pyysi puheenvuoron ja sanoi: *"Minä olen ollut tarkkailijana useita kertoja, enkä enää mene, enkä toivo kenenkään muunkaan menevän. Johan ne pitävät meitä tyhminä, kun ei mitään opita. Päätös on tehtävä tässä kokouksessa, joko myönteinen tai kielteinen. Minä ehdotan liittymistä"*.

Rantalan puheenvuoroa kannatettiin. Tehtiin kannatettu vastustava ehdotus. Asista oli äänestettävä. Äänestyksen tulos oli 17 puolesta ja 14 vastaan. Siitä asti on Pääskyvuoren Omakotiyhdistys ollut aktiivisesti mukana Keskusyhdistyksen toiminnassa. Tosin järjestön nimi on tällä välin vaihtunut ja on nykyisin Turun Pientalojen Keskusjärjestö r.y.

Arvo Rantalasta tuli Keskusyhdistyksen ensimmäinen johtokunnan jäsen Pääskyvuorelta. Johtokunnan jäsenenä hän oli vuosina 1954-1963. Viimeisinä vuosina hän oli myös työvaliokunnan jäsen. Yhdistyksestämme Arvo Rantalaa seurasi Keskusyhdistyksen johtokunnassa **Allan Mäkinen** vuosina 1964-1972, **Erkki Lähdesmäki** 1973-1977, **Jarmo Vainio** 1978-1979, **Arvo Lattu** 1980 ja **Rainer Suomi** vuodesta 1981 lähtien. Myös Jaakko Järvinen ja Reijo Kokkala ovat toimineet johtokunnassa.

Näiden johtokunnan jäsenten lisäksi Turun Pientalojen Keskusjärjestön toimintaan on osallistunut Erik Koski nuohousasiantuntijana. Kun Keskusjärjestö sai vuokratuksi, yhdessä Asuinkiinteistöliiton Lounais-Suomen yhdistyksen kanssa, toimitilat talosta Rauhankatu 16 B, niin tarvittavat korjaustyöt tehtiin talkootöinä. Erik Koski oli talkootöiden organisoijana. Monet Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen jäsenetkin osallistuivat talkootöihin. Toimitilojen käyttöönoton jälkeen Palvelukeskuksessa on ollut päivystys. Pääskyvuorelta päivystykseen osallistui useamman vuoden Aarre Numminen.

Turun pientalojen keskusjärjestö on jo vuosia neuvotellut Turku Energian kanssa omakotiyhdistysten jäsenille edullisen sähkösovimuksen.

Turkuseura yhdessä Turun pientalojen keskusjärjestön kanssa järjestivät kampanjan, jossa etsittiin kullekin kaupunginosalle tyypillistä kasvia nimikkokasviksi. Ehdotuksia tuli Pääskyvuoren osaltakin runsaasti ja useita vaihtoehtoja. Pääskyvuoren nimikkokasviksi päätettiin valita **Pähkinäpensas**, joka monin paikoin Pääskyvuorta luonnonvaraisena kasvaa.

Toimintaa piirijärjestössä

Suomen Pienkiinteistöliiton suuri sääntöuudistus oli ollut vireillä useita vuosia. Vaasassa keväällä 1973 sääntömuutos oli esillä liiton vuosikokouksessa. Siellä se kuitenkin palautettiin uuteen valmisteluun.

Hallituksen sääntötoimikunta teki sääntöesitykseen vuosikokouksen edellyttämät muutokset. Asian jouduttamiseksi hallitus kutsui koolle ylimääräisen edustajainkokouksen 22.11.1973 **Helsingin Kauppakorkeakoululle**. Sääntömuutos oli silloisten sääntöjen mukaan käsiteltävä kahdessa kokouksessa. Lopullinen päätös olisi siten voitu tehdä normaalissa vuosikokouksessa 1974.

Ylimääräinen kokous hyväksyi sääntömuutoksen yksimielisesti, kun vastustajat poistuivat kesken kokouksen.

Toiseen käsittelyyn sääntömuutos tuli **Kuusankoskella** 18-19.5.1974 pidetyssä vuosikokouksessa. Vieläkin sääntöjen muutos tuli hylätyksi, yhden äänen puuttuessa määränemmistöä.

Silloisen toimintatavan mukaan ensimmäisenä kokouspäivänä valittiin jaostot valmisteleman seuraavan päivän käsittelyyn tulevia asioita. Yksi näistä jaostoista oli talous- ja järjestöjaosto. Sen kokoonkutsujaksi määrättiin liiton taloudenhoitaja **Niilo Taimela**. Järjestäytyessään jaosto valitsi puheenjohtajakseen **Kaarlo Rautiaisen** Oulusta ja sihteerikseen K.E. Nurmirinnan Turusta. Toisena turkulaisena jaostossa oli **Otto Ruohonen**.

Järjestöasioiden kohdalla K. E. Nurmrinta teki ehdotuksen jonkinasteisen piiritoiminnan aloittamisesta. Hän perusteli esitystään: *"Vaikka sääntöuudistus tällä kertaa kariutuikin niukkaakin niukemmalla äänimäärällä, niin se toteutuu melko varmasti vuoden 1975 vuosikokouksessa. Kun uutena muotona liiton organisaatiossa on piiritoiminta, niin olisi tarpeen olla jo ajoissa valmiuksia tähän"*. Nurmirinnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti. Seuraavana päivänä se hyväksyttiin myös varsinaisessa vuosikokouksessa. Se kirjattiin toimintasuunnitelmaan seuraavalla lausekkeella: *"Liiton organisaatiota kehitetään tehostamalla alueellista toimintaa"*.

Nurmrinta selosti Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksen kokouksessa liiton vuosikokoustapahtumia ja vuosikokouksen päätöstä alueellisen toiminnan aloittamisesta. Kokous hyväksyi yksimielisesti piirijärjestön perustamisen ja valitsi K. E. Nurmirinnan edustamaan yhdistystä piiriä koskevissa neuvotteluissa.

Ensimmäinen piirijärjestön perustamiseen tähtäävä kokous pidettiin 30.11.1974 Ravintola Kristiinan kabinetissa K. E. Nurmirinnan koolle kutsumana. Avauspuheenvuorossaan hän ehdotti väliaikaisen piiritoimikunnan perustamista. Häntä kannatti **Aarne Sitro** Turun Nummen Kiinteistöyhdistyksestä. Hän kertoi ottaneensa asian esille myös liiton hallituksen työvaliokunnassa, jossa asiaa puollettiin. Asiaa kannatti myös kokouksen puheenjohtajaksi valittu **Oiva Kallio** sekä Uudenkaupungin Omakotiyhdistyksen edustajat. **Martti Seppälä** Vaalasta ilmoitti kannattavansa suoraan piirijärjestön perustamista, mutta vasta sen jälkeen, kun liiton sääntöuudistus on toteutunut. Muut olivat vastaan. Kompromissina tehtiin päätös kolmejäsenisen toimikunnan perustamisesta. Sen tehtäväksi annettiin sääntöjen laatiminen ja tarvittaessa yhdistysten edustajain koolle kutsuminen.

Toimikunnan puheenjohtajaksi ja koollekutsujaksi nimettiin K. E. Nurmrinta sekä jäseniksi **Martti Seppälä** ja **Tauno Pohjola** Nummen yhdistyksestä.

Liiton sääntöuudistus hyväksyttiin lopultakin vuosikokouksessa Järvenpäässä

31.5-1-6-1975. Tosin vieläkin palauttamista esitettiin, mutta se sai äänestyksessä vain seitsemän ääntä. Säännöt hyväksyttiin sen jälkeen yksimielisesti.

Toisessa käsittelyssä ne tulivat hyväksytyiksi 8.11.1975 pidetyssä ylimääräisessä edustajain kokouksessa.

Uusitut säännöt tulivat ensi kertaa käyttöön Seinäjoella 12-13.6.1976. Ennen tätä liitokokousta edellytettiin piireiltä jo jonkinlaista toimintaa. Valittiinhan liiton hallituksen ja liittovaltuuston jäsenet piirien asettamista ehdokkaista.

Suomen Pienkiinteistöliiton hallituksen jäsenet K. E. Nurmirinta, Matti Ilola, Lauri Tuominen ja Aarne Sitro kutsuivat Turun piiristä (Varsinais-Suomesta) jäsenyhdistykset kokoukseen Hotelli Turun kabinettiin 11.5.1976.

Kokouksessa Aarne Sitro esitti piirijärjestön perustamista. Kuitenkaan ei oltu vielä valmiita piirijärjestön perustamiselle. Sen sijaan päätettiin perustaa Suomen Pienkiinteistöliiton Väliaikainen Turun piiritoimikunta. Piiritoimikuntaan valittiin neljä jäsentä; puheenjohtaja Aarne Sitro, sihteeri K.E. Nurmirinta sekä jäsenet Matti Ilola ja Lauri Tuominen.

Tällaisena piirin toiminta jatkuikin vuoteen 1982. Väliaikaisen piiritoimikunnan koolle kutsumana pidettiin piirijärjestön perustava kokous Turun Työväen Säästöpankin kokoushuoneessa Kivikukkarossa Yliopistonkatu 29 b maanantaina 27. päivänä 1982. Pitkän ja monipuolisen keskustelun jälkeen piirijärjestö päätettiin yksimielisesti perustaa. Tässä vaiheessa piiritoimikuntaan valittiin vain viisi jäsentä. Aarne Sitro Turun Nummen Asunnonomistajain Yhdistyksestä puheenjohtajana, K.E. Nurmirinta Pääskylvuoren Omakotiyhdistyksestä sihteerinä sekä jäseninä Lauri Tuominen Vaalan Omakotiyhdistyksestä, **Kalevi Nyman** Turun Asemies-Omakotiyhdistyksestä ja **Aate Aarnio** Uudenkaupungin Omakotiyhdistyksestä. Piirijärjestön nimeksi hyväksyttiin Suomen Pienkiinteistöliiton Varsinais-Suomen Piirijärjestö.

Saamansa tehtävän mukaisesti toimikunta laati piirijärjestölle säännöt ja kutsui koolle kokouksen Osuuspankki Yhteistuen kokoushuoneeseen 23.2.1983. Kokouksessa vahvistettiin piirijärjestön säännöt ja valittiin piiritoimikunta. Kun hyväksytyjen sääntöjen mukaan henkilövalinnat tehdään syyskokouksessa, niin nyt valittiin vain puheenjohtaja ja seitsemän jäsentä.

Ensimmäinen sääntömääräinen syyskokous pidettiin Kemira Oy:n kokoustiloissa Uudessa kaupungissa 29.10.1983.

Piirijärjestö päätettiin rekisteröidä 17.10.1990 pidetyssä syyskokouksessa. Yhdistysrekisterissä säännöt vahvistettiin 20.2.1992.

Koko tämän pitkän ja monimuotoisen prosessin aikana Pääskylvuoren Omako-

Pääskytuoren omakotiyhdistys ry.:n aktiivijäseniä

Arvo Rantala
rahastonhoitaja v. 1949-1952
sihteeri v. 1949-1954
puheenjohtaja v. 1964-1979
TPK:n johtokunnassa 10 vuotta
Omakotiyhdistyksen johtokunnassa 38 vuotta
kunniapuheenjohtaja v. 1980

Kalle Eino Olavi Nurmirta
Pääskytuoren omakotiyhdistyksen
varapuheenjohtaja v. 1954 - 1955
sihteeri v. 1956 - 1984
puheenjohtaja v. 1985 - 1991
Liiton hallituksessa 1964 - 1966 ja 1971 - 1976
Liittovaltuustossa 1976 - 1987
piiris sihteeri v. 1976-1995
yhdistyksen johtokunnan jäsenyyttä 40 vuotta
kunniapuheenjohtaja 1992

Allan Mäkinen
Omakotiyhdistyksen aktiivinen
johtokunnan jäsen 24 vuotta
TPK:n johtokunnassa 10 vuotta
kunniajäsen v. 1985

Erik Koski
varapuheenjohtaja v. 1976-1979
puheenjohtaja 1980-1984
johtokunnan jäsenyyttä 15 vuotta
liiton hallituksessa v. 1982-1987

Tuure Hovi
varapuheenjohtaja v. 1964-1972
rahastonhoitaja v. 1975-1982
johtokunnan jäsenyyttä 32 vuotta
kunniajäsen v. 1992

tiyhdistystä edusti K. E. Nurmirinta. Hän toimi koko ajan myös piirisihteerinä. Piiritoimikunnan kokouksiin osallistui lisäksi Erik Koski vuosina 1984-1987 liiton hallituksen edustajana. Erik Koski toimi lisäksi maakuntapäivätoimikunnan puheenjohtajana vuosina 1980-1981 ja K. E. Nurmirinta jäsenenä. Sääntömääräisiin kevät- ja syyskokouksiin ovat osallistuneet, edellä mainittujen lisäksi, Jaakko Järvinen, Raija Hukkanen ja Reijo Kokkala. Jaakko Järvinen on ollut liittovaltuuston jäsen vuodesta 1988 ja hänet valittiin piiritoimikunnan varajäseneksi vuonna 1994 Hän toimii näissä tehtävissä edelleen.

Toimintaa valtakunnallisesti

Opettaja **Jaakko H. Hirvi-Kunnas** kutsui 15.12.1946 kotiinsa esikaupunkien kiinteistönomistajia neuvottelemaan valtakunnallisen liiton perustamisesta. Neuvottelun seurauksena perustettiin kuusi yhdistystä. Uusi neuvottelukokous pidettiin 16.2.1947 opettaja Jaakko Hirvi-Kunnaan kotona Haagassa. Neuvotteluihin osallistui seitsemäskin yhdistys. Tilaisuudessa asetettiin väliaikainen hallitus, jonka tehtävänä oli lähinnä sääntöjen laatiminen perustettavalle liitolle.

Varsinainen perustava kokous pidettiin 30.3.1947 Helsingissä säätytalossa. Liiton nimeksi hyväksyttiin **Esikaupunkien Kiinteistöliitto r.y.** Jo kahden vuoden kuluessa nimi muutettiin. Uusi nimi oli **Suomen Pienkiinteistöliitto r.y.**

Varsinais-Suomesta ei perustavassa kokouksessa vielä ollut ketään, mutta ensimmäiset liittymiset tapahtuivat kuitenkin varsin pian.

Pääskyvuoren Omakotiyhdistyksen piirissäkin liittymisestä keskusteltiin eri yhteyksissä. Virallisesti asia oli esillä kuitenkin vasta vuoden 1956 vuosikokouksessa. Asiasta käytettiin useita puheenvuoroja, jotka kaikki olivat liittymistä vastustavia. Viimeksi puheenvuoroa käyttänyt totesikin, että tulee yksimielinen päätös, olla liittymättä. Silloin kokouksen puheenjohtaja totesi: *"Yksi puheenvuoro on vielä käytämättä"*, ja antoi puheenvuoron K. E. Nurmirinnalle.

Puheenvuorossaan Nurmirinta sanoi: *"En tee ehdotusta liittoon liittymisestä, vaikka olenkin sen kannalla. Tiedän etukäteen jääväni nyt vähemmistöön. Sanon kuitenkin, niin käy kuin Keskusyhdistyksenkin kanssa, kunhan aikamme jahkataan, niin sitten liitytään"*.

Vuoden 1957 vuosikokouksessa liittymisasiasia oli jälleen esillä. Kokous pidettiin Helge Lehdon keskeneräisessä omakotitalossa, jossa ei vielä asuttu, mutta lämpö oli jo päällä. Kokoukseen oli pyydetty alustaksi Ivar Saarinen Räntämäen Asunnonomistajain Yhdistyksestä. Ivar Saarinen oli myös Turun Omakoti- ja Pienkiinteistöyhdistysten keskusyhdistyksen puheenjohtaja ja Suomen Pienkiinteistöliiton hallituksen jäsen. Alustuksessaan hän käsitteli liiton toimintaa.

Alustuksen jälkeen K. E. Nurmirinta sai ensimmäisen puheenvuoron, jossa hän esitti liittoon liittymistä. Seuraavassa puheenvuorossa **Helge Lehto** kannatti läm-

pimmästi Liittoon liittymistä. Sen jälkeen pyydettiin enää yksi puheenvuoro, jossa puheenvuoron käyttäjä ilmoitti vastustavansa Liittoon liittymistä. Kokouksen puheenjohtaja aikoi panna asian äänestykseen, jolloin vastustavan puheenvuoron käyttänyt totesi: *"Ei tässä mitään äänestystä tarvita. Minua ei ole kannatettu. Päätös on yksimielinen, mutta minä eroan yhdistyksestä"*.

(Kolmen vuoden kuluttua tämä sama henkilö ilmoitti harkinneensa asiaa uudelleen ja liittyvänsä takaisin omakotiyhdistyksen jäseneksi. Hän maksoi vielä taannehtivasti kolmen vuoden jäsenmaksut.)

Ivar Saarinen onnitteli yhdistystä päätöksen johdosta, mutta totesi yhden kohdan yhdistyksen säännöissä vaativan muutosta ennen kuin liitto voi jäsenyyden hyväksyä.

Saarisen esittämä kohta muutettiin, mutta säännöt palautettiin liitosta ja palautuskirjeessä mainittiin toisenkin kohdan olevan liiton sääntöjen suhteen puutteellinen.

Tämän jälkeen todettiin sääntöjen kokonaisuudessaankin olevan jo vanhentuneet. Niin ne päätettiin uusiksi kokonaan. **Kalle Tuomi** ja K. E. Nurmirta tekivät uuden sääntöluonnoksen, joka hyväksyttiin ensin johtokunnassa ja sen jälkeen kahdessa yhdistyksen kokouksessa. Oleellisin muutos entisiin sääntöihin verrattuna oli vuosikokouksen muuttuminen kahdeksi kokoukseksi, jolloin henkilövalinnat tehdään syyskokouksessa ja varsinaisessa vuosikokouksessa käsitellään toimintakertomus ja tilit. Toimintavuosi muuttui samalla kalenterivuodeksi.

Vuoden 1958 alusta Pääskyvuoren Omakotiyhdistys oli täysivaltainen Suomen Pienkiinteistöliiton jäsen. Siitä asti on yhdistys ollut varsin kiinteästi mukana Suomen Pienkiinteistöliiton toiminnassa. Kaikkiin liiton vuosikokouksiin, myöhemmin liittokokouksiin, on osallistuttu lähes täyslukuisesti. Hyvin monia aloitteita on myös tehty niin liittokokouksille kuin liittovaltuustollekin. Useimmat ovat tulleet myös hyväksytyksi liiton päättävien elinten kokouksissa. Useat ovat tulleet ainakin osittain hyväksytyksi valtakunnan päättäjienkin taholta.

Liiton alatoimikuntien työhön yhdistyksemme jäseniä osallistunut. K. E. Nurmirta oli kolmeen otteeseen sääntötoimikunnan jäsenenä ja sihteerinä. Erik Koski toimi nuohoustoimikunnan jäsenenä sellaisella menestyksellä, että hänen laatimansa nuohousasetusesitys tuli hyväksytyksi sellaisenaan liiton päättävissä elimissä ja lähes sellaisenaan myös sisäasiainministeriössä. **Eeva Nurmirta** toimi liiton naistoimikunnassa kuusi vuotta, siitä ajasta kolme vuotta sihteerinä.

Suomen omakotiliitto ja Turun pienkiinteistöjen keskusjärjestö ovat olleet apunamme ja tukenamme ajettaessa omakotiväkeä koskevia asioita. Omakotiliitto on mm. neuvotellut sähkösopimuksen Turku-energian ja Fortumin kanssa jäsenyh-

distystensä jäsenille, kuten TPK:kin paikallisesti. Tällöin jäsen saa tuntuva alennuksen sähköenergiasta. Omakotiliitto tarjoaa myös jäsenilleen lakiasianapua sekä rakennusasioiden neuvontapalvelua. Hyväksi eduksi on koettu myös omakotiliiton jäsenlehti.

Laki katujen kunnossa- ja puhtaanapidosta oli uudistumassa vuonna 2003. Omakotiyhdistys lähetti kirjelmän omakotiliitolle, jossa edellytettiin, ettei lain uudistus tuo omakotiväelle lisää maksuja ja velvoitteita. Muistutettiin liittoa katumaksun muuttumisesta kiinteistöveroiksi, jolloin maksut nousivat huomattavasti.

Laki velvoittaa kiinteistön omistaja kiinteistön kohdalla olevan jalkakäytävän lumen ja jään poistamiseen sekä liukkauden torjuntaan, tarvittaessa jalkakäytävän vierelle kertyneiden lumivallien poistoon, jalkakäytävän viereisen katuojan ja sadevesikourun sekä pintavesikaivojen kansirtilöiden pitämiseen vapaana lumesta ja jäästä, sekä ajoradalle, kevyen liikenteen väylälle ja jalkakäytävälle kertyneen lian, roskien ja irtonaisten esineiden, hiekoitushiekkan sekä rikkaruohojen poistamiseen kiinteistön rajasta kadun keskiviivaan saakka, kuitenkin enintään 15 m (tai enintään 24 m mikäli katualueella on istutusalue). Lisäksi olisi velvoite ilmoituksen tekemisestä kunnalle tai poliisille liikennettä vaarantavista päällysteiden rikkoontumisista, kuopista tai muista vastaavista puutteista ja tarvittaessa ryhdyttävä väliaikaisiin toimiin liikenteen varoittamiseksi.

Kunnan velvollisuudet ovat ajoratojen lumen auraus, höyläys ja polanteen poisto, sekä ajoratojen liukkauden torjunta (hiekoitus). Lisäksi ajoratojen ja jalkakäytävien korjaaminen ja päällysteiden kunnossapito, istutusten, korokkeiden, suoja-kaiteiden, liikennemerkkien ym. laitteiden kunnossapito, sorapäällysteisen kadun tasaisena pitäminen ja pölyn sidonta ja istutusten, korokkeiden, suojakaiteiden, liikennemerkkien ym. laitteiden puhtaanapito.

Liittokokouksessaan 2004 omakotiliitto päätti lähettää eduskunnalle julkilausuman, jonka viestinä oli, ettei kadun ja jalkakäytävien sekä kevyen liikenteen väylien kunnossa- ja puhtaanapito kuulu pientaloasukkaalle

Monet kunnat laajentavat pientaloasukkaan kadun puhtaanapitovelvollisuutta. Samanaikaisesti kunnat pyrkivät pitämään vanhuskeskukset mahdollisimman pitkään omatoimisen asumisen piirissä. Kuntien tulee ottaa itse hoitaakseen katujen kunnossapito erityisesti pientaloalueilla, missä tämä luontaisuuoritusvelvollisuus rajoittaa kohtuuttomasti erityisesti vanhuksia ja ajaa heidät tarpeettoman aikaisin palveluasumisen piiriin. Se koetaan pientaloasukkaiden keskuudessa epäoikeudenmukaisena.

Kunnat laskevat, että katujen talvikunnossapito merkitsee pelkkiä menoja. Käsitys on väärä. Tapaturmat vähenevät. Nuorten perheiden ja erityisesti lasten asumisviihtyvyyden parane. Moni vanhus voi kunnan hoitaessa omalla kustannuksella

laan talvikunnossapidon jäädä asumaan omaan kotiinsa palvelutalon sijaan. Näin säästyisi yhteiskunnan varoja.

Pääskyvuoren omakotialue valittiin kokeilualueeksi Turun kaupungin siirtyessä hoitamaan katujen jalkakäytävien kunnopitoa. Kokeilu alkoi Pääskyvuorella helmikuussa 2006 ja kokemuksia käytettiin apuna jalkakäytävien kunnossapidon jatkosuunnitelmissa. Vuonna 2007 alueita siirtyi kaupungin hoidettavaksi lisää, Pääskyvuoren alueella se sillä erää loppui. Ehdotukset tontinomistajien talvikunnossapitotehtävien ottamisesta kokonaan kaupungin vastuulle 1.11.2011 alkaen olivat julkisesti nähtävänä 23.5.-6.6.2011. Talvikunnossapito siirtyi kokonaan kaupungin hoidettavaksi vuonna 2012.

Vuonna 2004 marraskuussa omakotiliiton liittokokous järjestettiin Turussa. Yhdistyksestämme kokoukseen osallistui Reijo Kokkala ja **Jarl Rosenqvist** sekä **Jaakko Järvinen** Ypyn (Yleinen pienkiinteistöyhdistys) edustajana.

Liittokokouksessa omakotiliitto päätti lähettää julkilausuman eduskunnalle, jossa haluttiin kiinnittää julkisen vallan huomio pientaloasumisen kustannusten nousuun.

Jokainen pientalossa asuva kokee asumisen kustannusten nousun. Energian hinta on huippulukemissa. Jäte- ja vesimaksujen nousu jatkuu. Haja-asutusalueille on tulossa uusia lakisääteisiä maksuja. Myös rakentamisen kustannukset kasvavat. Uusia kustannuseriä pientaloasukkaiden maksettavaksi ei enää tarvita.

Pääskylvuoren omakotiyhdistyksen johtokunta vuonna 2015 yhdistyksen 70-vuotisjuhliissa Linnateatterissa. Vasemmalta Veikko Koskinen, Irma Koskinen, Jorma Ekroth, varapuheenjohtaja, Asta Lainio, sihteeri, Sirpa Laaksonen, Reijo Kokkala, puheenjohtaja ja Jaakko Järvinen, taloudenhoitaja. Kuva Turun omakotilehti

LOPPUPÄÄTELMÄ

Edellä kerrotun perusteella voidaan todeta, että Pääskytuoren Omakotiyhdistyksen historia on pitkälti myös Pääskytuoren kaupunginosan historiaa. Molemmat ovat suunnilleen yhtä vanhoja ja Pääskytuoren kaupunginosan kehittymiseen on omakotiyhdistys pitkälti vaikuttanut.

Pääskytuorella ei ole juuri mitään, jota omakotiyhdistys ei olisi anonut, patistanut tai vauhdittanut. Vain pankki ja yksityiset kaupat ovat tulleet anomatta, vaikka ne ovatkin poistuneet yhdistyksen vastutuksesta huolimatta. Kaikki tämä on vaatinut paljon työtä, mutta on ollut kannattavaa. Näin kaupunginosamme on kehittynyt asukkaille miellyttäväksi ja kauniiksi elinympäristöksi.

Aivan kaikkea ei ole saatu, mitä on yritetty. Useimmat ovat kuitenkin toteutuneet. Isommista asioista vain lastentalo neuvoloineen ja yhdistystalo (nuorisotalo) ovat toteutumatta. Yhdistystalo oli jo sekin vähällä toteutua, mutta lama ja sen myötä säästötoimet tulivat esteeksi. Sitä varten asetettu työryhmä oli jo paikkojakin katsomassa.

Edellä olevassa on tuotu esille vain tärkeimmät asiat, paljon on tarvinnut jättää pois. Lopuksi on vielä todettava, että Pääskytuoren Omakotiyhdistys on koko olemassaolonsa aikana toiminut varsin aktiivisesti. Kiitos tästä ei kohdistu ainoastaan kulloisillekin toimihenkilöille ja johtokunnille, vaan ennen kaikkea heitä tukeneelle jäsenistölle. Jäsenistö yhdistyksen muodostaa. Paraskaan johtokunta ei voi kunnolla toimia ilman jäsenistön tukea.

Toivotan Pääskytuoren Omakotiyhdistykselle edelleen pirteyttä ja menestystä kaupunginosamme parhaaksi sekä yhteishengessä koko omakotiväen etujen ja oikeuksien vaalimiseksi niin kotikaupunkimme Turun kuin koko Suomenkin kohdalla.

Toimihenkilöt vuosina 1945-2015

Puheenjohtajat

Sulo Nurmi	1945
Matti Sirén	1945-1953
Arvi Laurén	1954-1963
Arvo Rantala	1964-1979
Erik Koski	1980-1984
K. E. Nurmirinta	1985-1991
Reijo Kokkala	1992- 2006,
Jarl Rosenqvist	2007-2012
Reijo Kokkala	2013 -

Varapuheenjohtajat

Matti Sirén	1945
Alfons Grönberg	1946-1948
Albin Artasalo	1949-1951
Aaro Rantanen	1952
Pekka Lehtonen	1953
K.E Nurmirinta	1954-1955
Osmo Hyövelä	1956
Arvo Leppälä	1957-1959
Arvo Rantala	1960-1963
Tuure Hovi	1964- 1972
Esko Kiviharju	1973-1975
Erik Koski	1976-1979
Arvo Lattu	1980
Reino Virolainen	1981-1988
Kimmo Saarinen	1989-1992
Harri Höglund	1993-2003
Jarl Rosenqvist	2004- 2006
Reijo Kokkala	2007-2010
Heikki Kuusinen	2011- 2014
Kai Kulmala	2015-

Sihteerit

Albin Artasalo	1945-1948
Arvo Rantala	1949- 1954
Osmo Hyövelä	1955
K.E. Nurmirinta	1956-1984
Veikko Mölsä	1985-1987
Sirkka Koivunen	1988-1989
Raija Hukkanen	1990-2002
Olli Mäntylä	2003-2004
Raija Hukkanen	2005-2006
Merja Kokkala	2007-2010
Asta Lainio	2011 -

Taloudenhoitajat

Albin Artasalo	1945-1948
Arvo Rantala	1949-1952
Kalle Tuomi	1953-1972
Pellervo Hänninen	1973-1974
Tuure Hovi	1975-1982
Jaakko Järvinen	1983-

Kunniajäsenet

Arvi Laurén	kunniajäsen	1964
Arvo Rantala	kunniapuheenjohtaja	1980
Allan Mäkinen	kunniajäsen	1985
K.E. Nurmirinta	II kunniapuheenjohtaja	1982
Tuure Hovi	kunniajäsen	1992
Aarre Numminen	kunniajäsen	2001
Rainer Suomi	Kunniajäsen	2001
Alli Numminen	Kunniajäsen	2011

Naisjaosto

Puheenjohtajat

Eeva Hovi	1976-1981
Eira Kujanpää	1985-1989
Anneli Suomi	1990-1993
Seija Salokunnas	1982-1984, 1994-1996
Laura Nohkola	1997-2003

Varapuheenjohtajat

Seija Salokunnas
Leena Kaita
Eeva Nurmrinta
Helena Rantala
Riitta Rantala

Sihteerit

Eira Kujanpää	1978-1981
Anneli Suomi	1984-1990
Sinikka Teini	1994-1997
Anna-Liisa Halmesmaa	1982-1983, 1991-1993
Sinikka Teini	1993-1997
Merja Kokkala	1998-2003

Rahastonhoitajat

Eila Haapasalo	1978
Maija Vuorela	1979-2003

Yhdistyksen viirit

numero 1	Erik Koski	2004
-----------------	------------	------

numeroimattomat

Raija Hukkanen	2003
Reijo Kokkala	2003
Pääskyvuoriseura	2003
Pääskyvuoren koulu	2005

Naisjaoston aktiivijäsenet 2005

Leena Kaita

Alli Numminen

Helena Rantala

Seija Salokunnas

Saara Henriksson

Takakirveen omakotiyhdistys ry. 60 v. 2007

Vaalan omakotiyhdistys ry. 50 v. 2007

Kupittaaan omakotiyhdistys ry. 50v. 2008

Vähä-Heikkilän Mäkitupalaisyhdistys ry. 100 v. 2009

Nummenmäen pientalot 90 v. 2012

Lähdeaineisto

Pääskytuoren Omakotiyhdistys

pöytäkirjat
toimintakertomukset
lähetetyt kirjelmät
saapuneet kirjelmät

Suomen omakotiliitto (Suomen Pienkiinteistöliitto)

toimintakertomukset

Turun pientalojen keskusjärjestö

pöytäkirjajäljennökset

K. E. Nurmrinta

Neljä vuosikymmentä yhteistyötä Pääskytuoren omakotiväellä
Takamaasta kaupunginosaksi

Merja Kokkala

Pääskytuoren omakotiyhdistyksen 60-vuotishistoriikki

Sanomalehdistö

Turun Omakotilehti
Turun Sanomat
Kulma-Kunta
Turkulainen

